

Slniečko 7

Ročník 44

MAREC 1990

4 Kčs

ILUSTROVAL JOZEF CESNAK

O parádnici lienke

HANA PONICKÁ

Deň už dávno svitol, a malá lienka ešte stále dospávala noc. No mamka-lienka nemala zlútovanie so spachtoškou a takto ju durila z postieľky: „Vstávaj, vstávaj, lienočka, a hybaj sa umyť! Vrtko, vrtko, kým sa rosa nevyparí z trávy!“

Československý štát vznikol 28. októbra 1918. Po rokoch útlaku a národnej neslobody mohli Česi a Slováci sami rozhodovať o svojej budúcnosti. Skončila sa krvavá, štyri roky trvajúca svetová vojna. Krátko nato, do Vianoc chýbali už iba dva dni, prežívala Československá republika veľké vzrušenie. Do vlasti sa po rokoch vyhnanstva vracať muž, ktorý sa o vznik Československa pričinil najviac — Tomáš Garrigue (čítaj „garik“) Masaryk. Pred štyrmi rokmi odišiel za hranice. Iba o vlások unikol zatykaču rakúskej polície. Teraz sa vracať ako prezident Československej republiky. Mnohí sa vybrali až k rakúskym hraniciam, aby ho mohli privítať. Po celej ceste do Prahy sa napriek tuhej zime zišli tisíce ľudí. Mávali, spievali, skandovali slová vdaky. T. G. Masaryk nemohol ukryť

„NIELEN RODIČIA A UČITELIA
VYCHOVÁVAJÚ DETI, ALE AJ DETI
VYCHOVÁVAJÚ RODIČOV A UČITELOV.
POZOROVAŤ DIEŤA S LÁSKOU A ZÁUJMOM,
Z TOHO SA DOSPELÝ MNOHO NAUČÍ.“

dojatie. Bol to už starý pán. Štíhly, dôstojný, s krátkou šedivou briadkou. Prežil už dlhý a neľahký život. A predsa aj jemu, práve tak ako tým, ktorí ho víťali, zdala sa byť dosiahnutá národná sloboda rozprávkou, snom.

„Žijeme v rozprávke?“ pýtal sa Masaryk vo svojom prvom posolstve k slobodným Čechom a Slovákom. Odpovedal však: „A predsa je to všetko skutočná skutočnosť, výsledok štvorročného boja.“

T. G. Masaryk stál na čele tohto boja, hoci na prvý pohľad nevyzeral ako veľký bojovník.

Aj hovoril skôr ticho, rozvážne, než bojovne. Sám o sebe povedal: „Nikdy som o boj nestál a nestojím, ale viedol som ho a povediem ho, keď budem musieť.“

V čase, keď odchádzal do emigrácie, mal šesťdesiatštyri rokov. Po návrate do vlasti bol ešte plných sedemnásť rokov československým prezidentom.

T. G. Masaryk sa narodil 7. marca 1850 v Hodoníne. Jeho otec, pôvodom Slovák, bol kočišom na cisárskom majeri. Malý Tomáš prežil detstvo ako väčšina jemu podobných chudobných chlapcov. Sám neskôr spomínal, že v detstve mu ani nenapadlo, že by mohol byť niekým iným ako chudobným, tažko pracujúcim človekom.

Voľačím sa však predsa od svojich rovesníkov odlišoval. Bol neobyčajne bystrý a učenlivý žiak, čo si všimli všetci jeho učitelia. Na ich naliehanie dali ho rodičia po vychodení štyroch tried základnej školy na dvojročnú reálku. Mal sa stať učiteľom. Krátko sa učil vo Viedni za zámočníka. Dlho tam však nevydržal. Kamaráti, s ktorými býval, nemali pochopenie pre jeho záľubu v knihách. Jednoducho mu ich vzali a predali. Tomáša najviac mrzela strata zemepisného atlasu, s ktorým mohol cestovať vo svojej fantázii po celom svete. Nahneval sa a z Viedne utiekol.

Potom sa učil za kováča a toto remeslo sa mu páčilo. Keď mal pätnásť rokov, nastúpil na gymnázium do Brna. Tak sa začala jeho cesta študenta.

Neboli to ľahké roky. Rodičia nemohli

„PRE DIEŤA JE PRVOU A HLAVNOU ŠKOLOU
RODINA.“

„JE POTREBNÉ, ABY SME SVOJE DETI VIAC
MILovali NIE ÚSTAMI, ALE ČINMI.
ABY SME SA O NE VIAC STARALI
A VIAC S NIMI ŽILI.“

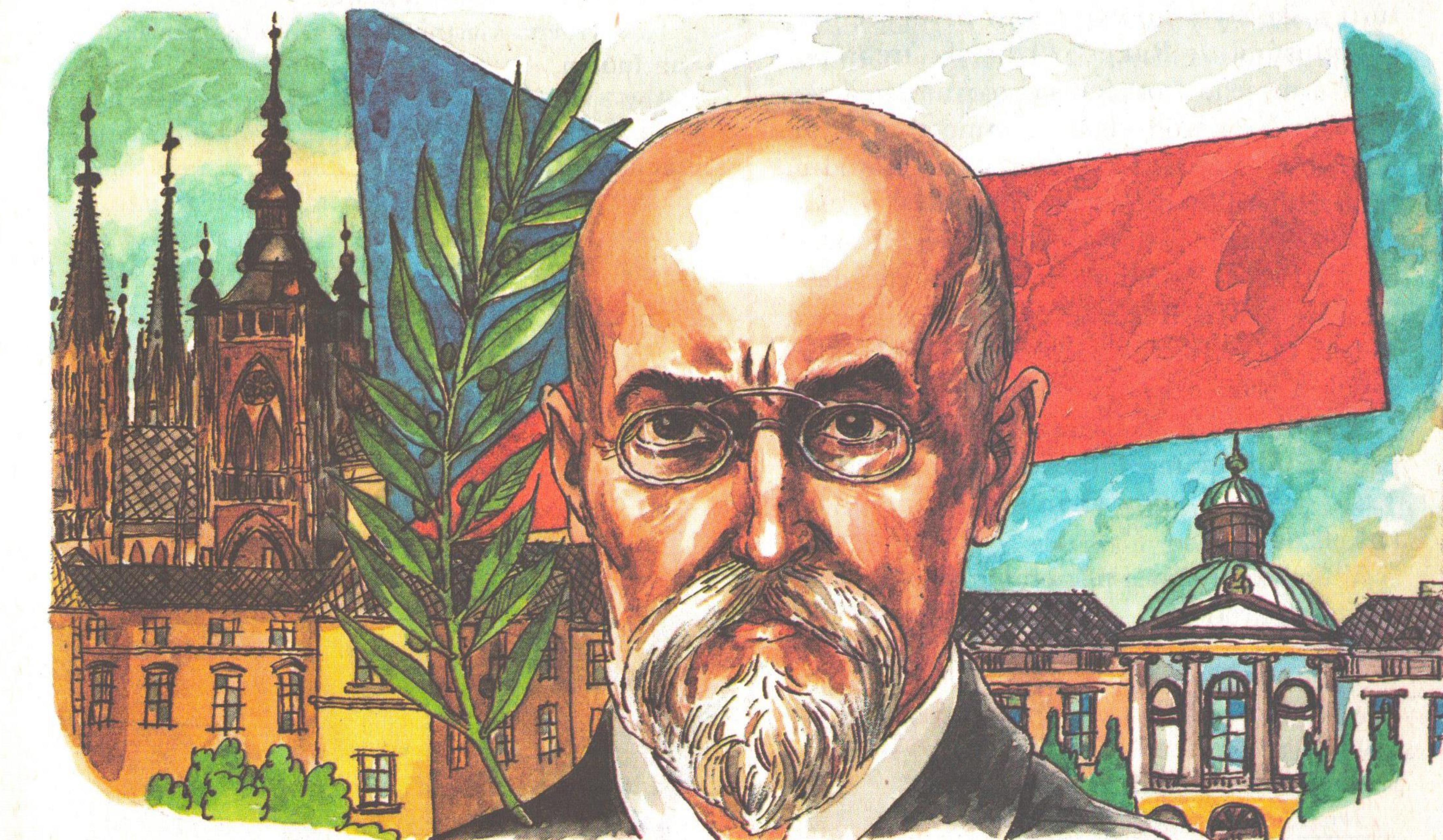
Tomáša podporovať, a tak sa musel prebýať študentským životom, ako sa dalo. Najčastejšie si pomáhal kondíciami — učil slabších a majetnejších spolužiakov.

Objavili sa aj iné problémy. Masaryk bol vždy až nepríjemne pravdovravný a zásadový. Nedokázal robiť veci, ktorým neveril, že sú správne. Pre túto vlastnosť sa dostal do rozporu s vtedajšími školskými predpismi. Z gymnázia v Brne musel odísť a pokračoval v štúdiu vo Viedni. Tam sa po maturite zapísal na štúdium na filozofickej fakulte. Po ukončení univerzity odišiel, ako bolo vtedy zvykom, prehľobiť si svoje štúdium do Lipska.

V Lipsku sa zoznámil s mladou Američankou Charlie Garrigueovou, s ktorou sa oženil, a prijal od nej aj svoje druhé meno — Garrigue. Po návrate do Viedne žil aj s rodinou bez trvalého zamestnania vo veľmi skromných podmienkach.

Roku 1882 sa českému národu po zdĺhavom boji podarilo dosiahnuť rozdelenie dovedy výlučne nemeckej univerzity v Prahe na nemeckú a českú. Česká univerzita potrebovala profesorov. T. G. Masaryk prišiel do Prahy ako jeden z prvých. Postupne si získal medzi študentmi i medzi verejnosťou veľkú obľubu. Ako profesor bol známy tým, že so študentmi otvorené hovoril o všetkých otázkach. Obľúbené boli čajové popoludnia

„DIEŤA VEEMI DOBRE CÍTI, ČI SÚ DOSPELI
SLOBODNÍ A AKÉ MAJÚ K SEBE VZŤAHY.“

„BOJOVAŤ ZA PRAVDU ZNAMENÁ ZA PRAVDU
PRACOVÁŤ, PRACOVÁŤ DUCHOM, PRACOVÁŤ
PRAVDOU.“

u Masaryka, kam prichádzali veľmi radi aj slovenskí študenti, ktorí študovali v Prahe. Bol medzi nimi aj mladý študent astronómie Milan Rastislav Štefánik, ktorý k Masarykovi priľnul priam synovskou láskou a oslovoval ho dôverne „otecko“.

Masaryk bol ozajstným otcom študentov, všemožne ich podporoval. Pokiaľ mohol aj hmotne. Sám sa dobre pamäta na svoje biedne študentské roky.

V Prahe vstúpil Masaryk aj do politického života, do boja za práva českého národa. Na viedenskom sneme, v tlači i na zhromaždeniach občanov neohrozené bránil ľudské a národné práva, právo na používanie vlastného jazyka, právo na vlastnú národnú kultúru a školstvo. Po vypuknutí prvej svetovej vojny usúdil, že Rakúsko-Uhorsko treba poraziť a na jeho troskách vybojať pre český a slovenský národ vlastný, samostatný štát. Založil v Paríži Československú národnú radu a organizoval v zahraničí československé vojsko — légie, ktoré bojovali proti Rakúsko-Uhorsku. Pomáhal mu jeho niekdajší žiaci — Milan Rastislav Štefánik a Edvard Beneš. Po štyroch rokoch úporného boja sa český a slovenský národ dočkal víťazstva i oslobodenia. T. G. Masaryk sa stal prvým prezidentom samostatného Československa. Je to jedna z najvýznamnejších osobností našich dejín.

V týchto dňoch si pripomíname 140 rokov od jeho narodenia.

„UČITEĽ MÁ DEŤOM V ŠKOLE VŠTEPOVÁŤ DEMOKRATICKÚ SLOBODU A ROVNOSŤ, MÁ SA STAŤ DIETĀTU KAMARÁTOM.“

KAŽDÝ z nás si starostlivo chráni svoje spomienky na detstvo. Niektoré z nich sú navonok nesúvislé, matné, ale až neskôr spoznávame, že sú pre nás veľmi vzácné a že nás sprevádzajú po celý život.

Prvou spomienkou československého prezidenta T. G. Masaryka bol nevšedný zážitok z raného detstva. Mal vtedy asi tri roky. Po ulici sa hnal splašený kôň. Všetko sa rozutekalo, len nejaké dieťa mu spadol pod nohy. Kôň ho však preskočil

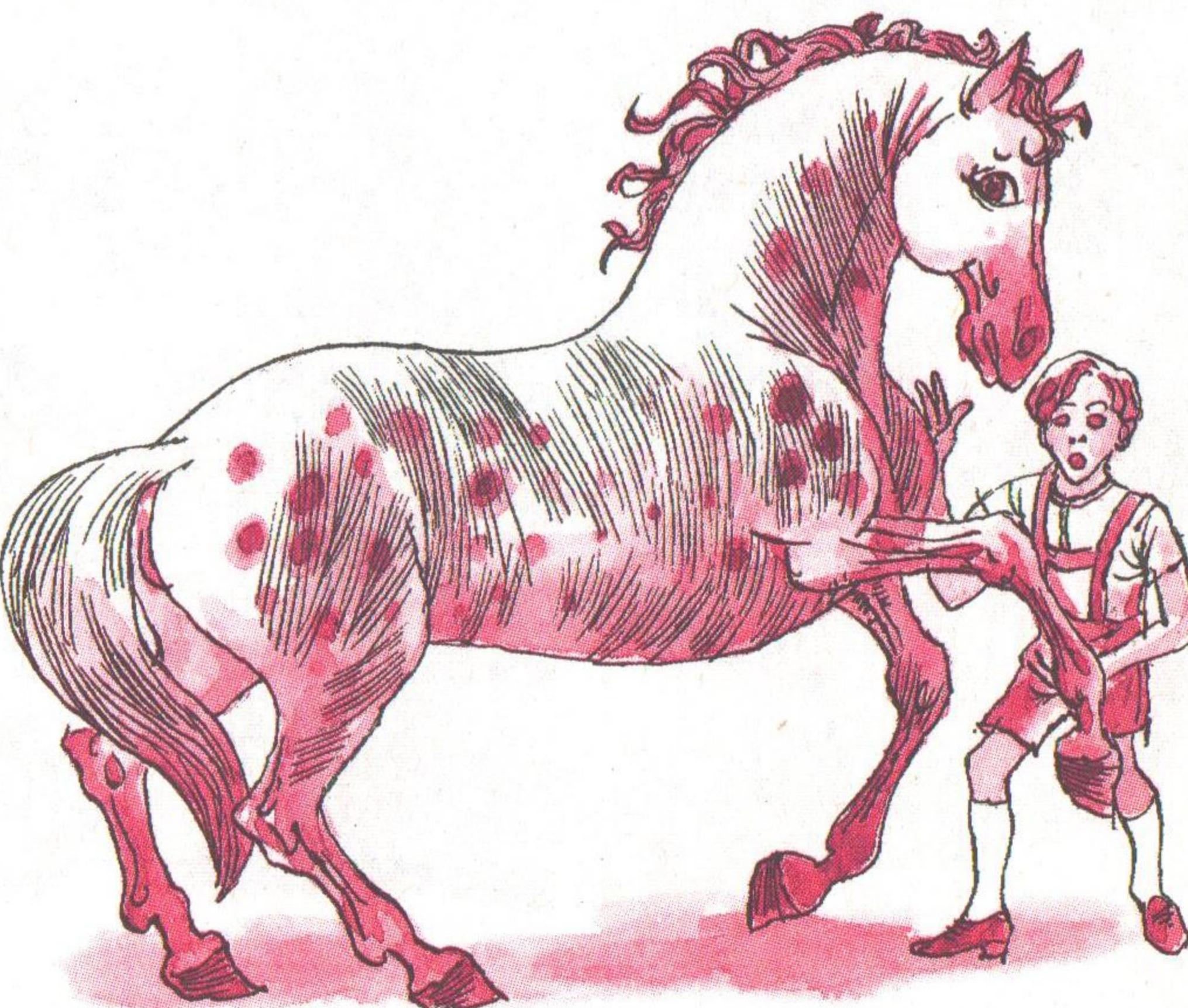
Najhlbší

a dieťaťu sa nič nestalo. Aj kôň, ako každý ušľachtilý tvor na zemi, má v sebe akýsi tichý inšinkt, akési zvláštne „svedomie“, ktoré mu nedovolí, aby ublížil nevinnému, bezbrannému... A to v žiadnej chvíli, ani v tej najťažšej, keď nemôže rozhodovať o sebe.

Táto vzácná vlastnosť napodiv chýba niektorým ľuďom.

Aby sa tak nestalo, v človeku treba pestovať a rozvíjať všetko ušľachtile, čo doňho príroda

„PRAVÁ LÁSKA CHRÁNI, PRINÁŠA OBETE,
A NAJMÄ PRACUJE.“

vložila. A to bola myšlienka, ktorá sa neustále prelínala životom nášho prvého prezidenta. Možno celkom nezávisle od detského zážitku, ale možno práve vďaka nemu.

Nemyslite si, deti, že múdri a slávni ľudia mali na rozdiel od vás neobyčajné, mimoriadne detstvo. Detstvo každého z vás je mimoriadne a neobyčajné. Aj Tomáš bol chlapec ako každý iný a podobne ako vy mal neustále veľa „práce“. Len si to spočítajte: musel vedieť pískať na prstoch,

Ľudský domov

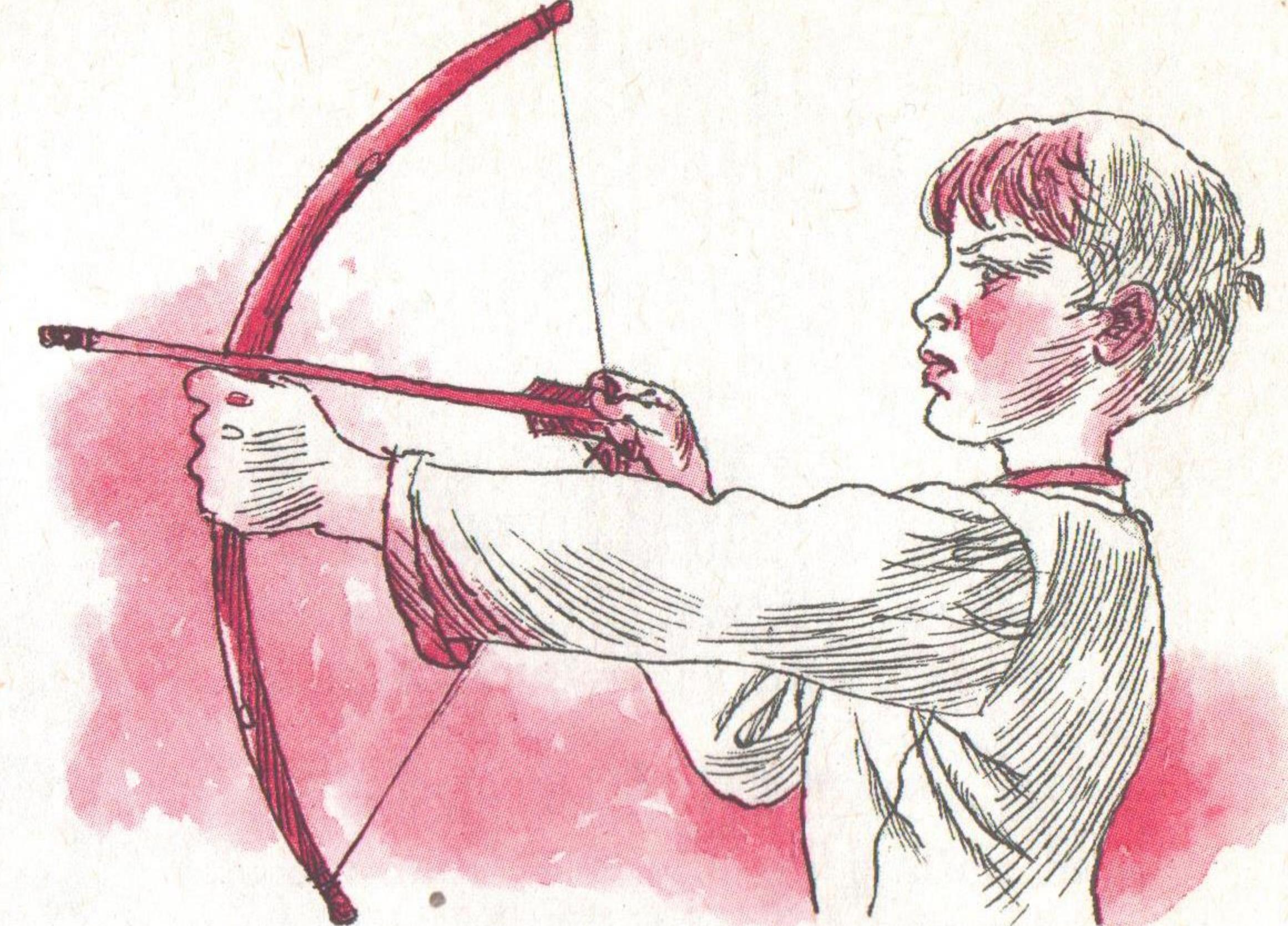
„ZOTROČENÝ UČITEĽ NEMÁ
U DETÍ VELA AUTORITY.
OTROK MÁ VŽDY METÓDY OTROKÁRA.“

vedieť zápasíť, stáť na hlave, chodiť na rukách, robiť mlynské kolesá a dobre utekať — to bolo najdôležitejšie. Musel vedieť strieľať z praku a luku, hádzať kameňom, práskať bičom, vyliezať na každý strom, chytať raky a chrobáky, plávať, klášť ohníčky, sánkovať sa a guľovať. Každý chlapec na dedine bol aj malým umelcom. Vedel vyrázať vodné mlynčeky, veterníky alebo dokonca veľkonočný rapkáč. Nuž čo, nepripomína vám to detstvo vašich starých rodičov?

Tak ako vy aj on mal svoje detské poklady: farebné fazuľky, gombíky, pekné kamienky, pávie a sojčie pierko, kocky z brúsených kúskov tehly, farebné sklíčka a iné vzácnosti.

A viete o tom, že Tomáš bol v škole taký istý nezbedník ako mnohí z vás? Ked' vypukol v dedine požiar, škola-neškola, len čo začali zvoníť zvony, chlapci vyskákali cez okná, dievčatá vybehli dvermi.

V škole bola aj kachľová pec. Ked' z nej deti vybrali niekoľko tehličiek, objavila sa diera, ktorou mohli nebadane zmiznúť. Niekedy si tak ako

ostatní chlapci urobili sviatok a išiel poza školu. Nestávalo sa to však často, lebo Tomáš mal knihy rád a rád sa aj učil. Ak mával v škole starostí, tak len preto, že mal vo zvyku hovoriť vždy len to, čo si mysel. V detstve iste netušil, že sa raz stane prezidentom. Chcel byť všeličím — od spisovateľa až po maliara. Ako sa to však skončilo s maľovaním, spomína on sám v knižke Karla Čapka Hovory s T. G. Masarykom; v knihe, ktorú sme nemohli dlhé roky čítať:

„Raz som bol na jarmoku a dostal som od strýka celý šesták. Kúpil som si farbičky, boli to také farebné koláčiky so štetôčkou v drevenej škatuľke. Niesol som si ich domov ako poklad. Na ceste sa spustila bûrka a lejak; schoval som si farbičky pod košelú a pod kabát, aby mi nezmokli. Ked' som však prišiel domov, mal som všetky farby na tele. A tak sa zo mňa maliar nikdy nestal.“

Čo k tomu ešte dodať? Múdri a slávni ľudia vedia, že detstvo je najväčším pokladom života, a preto sa doň stále a s láskou vracajú ako do svojho domova.

Podľa knižky Karla Čapka Hovory s T. G. Masarykom napísala LUBICA KEPŠTOVÁ
(V texte sú použité citáty T. G. Masaryka.)

Smaragd a sliepočka

ŽILA raz v jednej dedine vdova s tromi malými deťmi. Chudobná žena žila iba z toho, čo sa jej urodilo v maličkej záhradke a z vajíčok, ktoré jej znášala sliepočka so zlatozlým perím.

Jedného dňa, keď sa sliepočka hrabala v zemi, našla prekrásny veľký smaragd. Ked' si uvedomila, aký vzácny drahokam vlastní, bola veľmi hrdá. A tak začala rozmýšľať nad tým, komu by ho mala darovať. Napokon usúdila, že taký krásny kameň môže mať iba kráľ. Nikomu nič nepovedala a hned' sa vybrala do paláca.

Putovala celé dni a celé noci. Zrazu sa jej do cesty postavil vlk:

„Vlk, pust' ma ďalej, idem navštíviť kráľa.“

„Ani nápad! Si pekná, bučiatá, hned' sa zaraz ta zjem.“

„To si myslíš ty,“ odvetila sliepočka. Dotkla sa ho smaragdom a vlk sa v tej chvíli premenil na malého vŕtika. Sliepočka pozbierala zopár halúzok, uplietla z nich košíček a vložila doň vlka.

Šla sliepočka ďalej a o chvíľu sa uprostred cesty ukázal velikánsky dub.

„Dub, odstúp mi z cesty. Idem navštíviť kráľa.“ Dub neodpovedal.

„Tak ty takto? Tu máš!“ dotkla sa ho smaragdom a dub sa premenil na maličký konárik, ktorý takisto skončil v košíčku.

Sliepočka putovala ďalej a o nejaký čas prekvapene zastala. Ocitla sa na brehu obrovskejho jazera.

„Jazero, uhni mi z cesty. Idem ku kráľovi.“

Jazero neodpovedalo.

Sliepočka sa ho dotkla smaragdom a jazero sa v tej chvíli premenilo na niekoľko kvapiek vody. Sliepočka si ich položila na list stromu.

Už nechýbalo veľa, aby sa dostala do cieľa svojej cesty. Ked' prešla jazero, stála pred bránami kráľovského paláca. Požiadala o prijatie. Len čo sa sluhovia dozvedeli, že nesie kráľovi vzácny dar, pustili ju dnu. Konečne stála sliepočka pred kráľovským trónom. Hlboko sa poklonila a ponúkla kráľovi smaragd. Kráľ si spokojne poprezeral drahokam a potom jednému zo svojich pážat povedal:

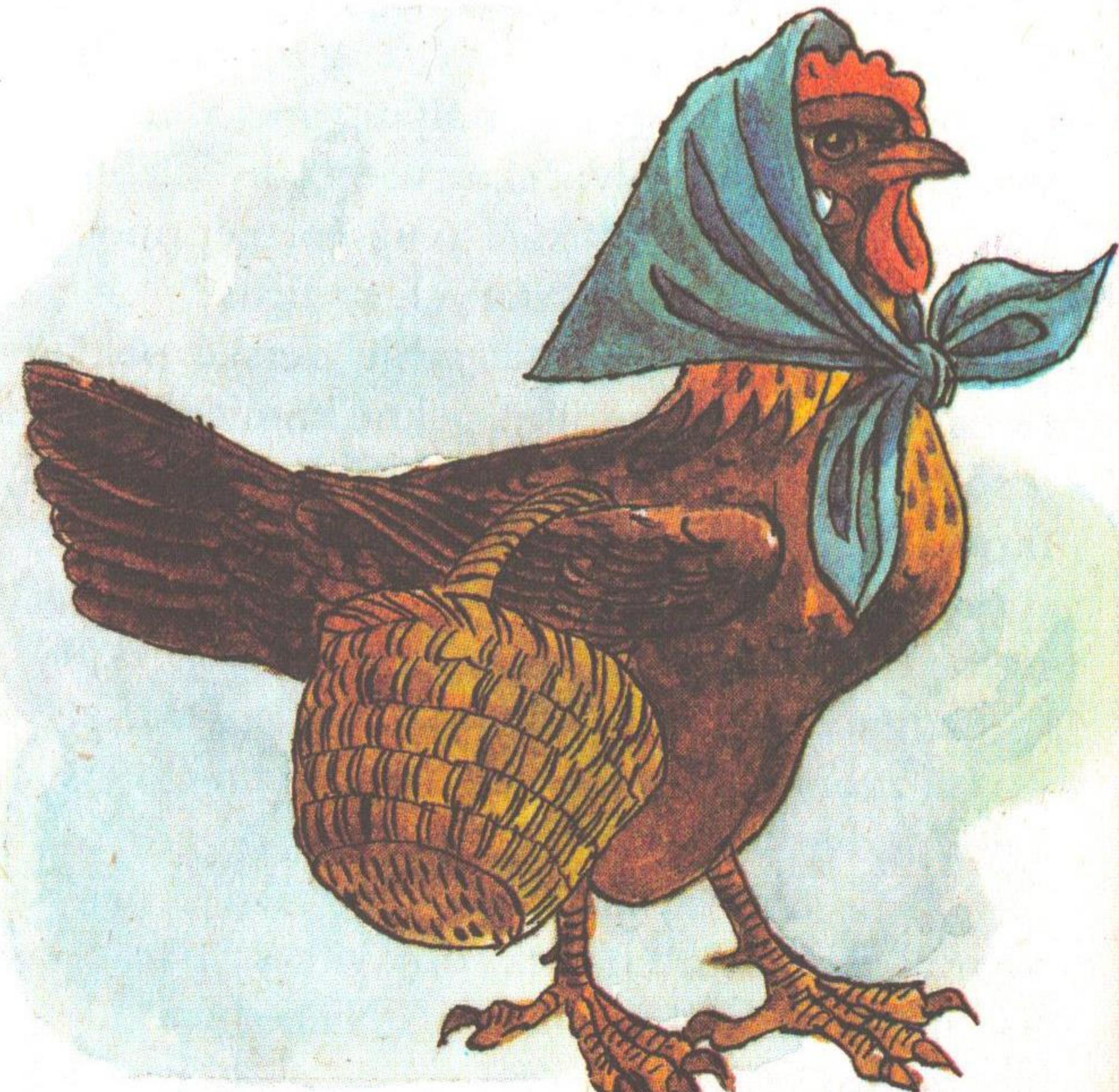
„Smaragd zamknite do truhlice s perlami a sliepku vyhodťte k ostatnej hydine!“

Ked' sliepočka počula z kráľových úst tie nevďačné slová, očervenela od zlosti. Ale či sa jej to páčilo, či nie, musela do kurína.

Ked' sliepočka videla, že je naozaj zatvorená, začala sa rozhodne vzpierať a domáhala sa, aby jej vrátili smaragd. Nikto si ju však nevšímal. Vtedy nahnevaná vyložila z košíčka na zem vlka a povedala mu:

„Vŕtik, rob si svoju robotu!“

V tej chvíli vlk narástol na pôvodnú veľkosť a požral všetku hydinu. Iba sliepočku ušetril.

Kráľ počul ruch, zhon a chcel vedieť, čo sa deje. Vyšiel z paláca. Ked' uvidel, čo sa stalo, nahnevane zakričal:

„Zatvorte tú prekliatu sliepku do najvyššej veže!“

„Tak sa aj stalo. Sliepočku zatvorili do veže. Len čo ostala sama, vytiahla z košíčka maličkú halúzku, na ktorú sa bol premenil dub, a povedala:

„Dub, rob si svoju robotu!“

V tej chvíli začal dub rásť a rásť... Narásť do takej výšky a šírky, že sa veže i celý kráľov palác rúcali.

Vtedy vyšiel kráľ zo svojej komnaty a rozkričal sa:

„Chyťte tú sliepku a dajte ju na pekáč!“

Sluhovia chytili sliepočku a strčili ju do trúby. No sliepočka sa nezľakla. Vzala list, na ktorom mala kvapôčky vody z jazera, a hodila ho doprostred ohniska. V tej chvíli sa zovšadiala vyvalila voda. Vystrašený kráľ vybehol a kričal:

„Vyžente tú sliepku, nech sa poberie ta, odkiaľ prišla!“

„Nič iné si ani neželám,“ odvetila sliepočka. „Bola som nevďačná, keď som smaragd priniesla vám namiesto toho, aby som ho darovala svojej dobrej panej. Je veľmi chudobná. Mohla by ho predať. Ihned mi ho vráťte. Idem domov a darujem jej ho.“

Kráľ prikázal otvoriť truhlicu, v ktorej ukrýval perly, a dal sliepočke, čo si pýtala.

Šťastná sliepočka sa rýchlo pobrala na spiatočnú cestu. Doma ju radostne privítali. Svojej chudobnej panej už veľmi chýbala. Ked' jej sliepočka darovala smaragd, v celej rodine zavládla veľká radosť. Vdova smaragd predala a odvtedy ani ona, ani jej deti už nikdy netreli biedu. Sliepočka mala radosť, iba ľutovala, že to neurobila hned'.

Prel. MARTINA SLEZÁKOVÁ
(Z knižky španielskych rozprávok Oklamaný princ, ktorá vyjde v KMČ v roku 1990.)

PROFESOR Makovička bol veľmi zábusdliwy. Obedoval v reštaurácii Ružové prasiatko a svoj zelený hubertus zavesil na vešiak pri dverách. Posadil sa k stolu, zjedol obed a vyšiel na ulicu.

„Prečo mi je taká zima?“ začudoval sa.
„Aha, zabudol som si kabát.“

Vrátil sa, zvesil zelený hubertus a pobral sa k rieke kŕmiť ryby. Tak sa to opakovalo každý deň.

Raz popoludní prihrievalo slniečko a pro-

sám. Zvečerilo sa a do reštaurácie nakukol chlapík, ktorý mal vo vrecku iba dve koruny. A to je na dobrú večeru málo. Zvesil zelený hubertus, akoby mu vždy patril, a nenápadne vyšiel. Potom sa rozbehol a za rohom si ho vyskúšal. Kabát bol dlhý a siahal mu až po päty.

Vo chvíli, keď ho chcel zahodiť ako nepotrebnú vec, prechádzal okolo starec.

„Je na predaj?“ opýtal sa.

Chlapík prikývol a natrčil dlaň. Starec

Odtedy priletel škorec každý deň. V jedno ráno mu bolo naponáhlo.

„Dnes som tu naposledy.“

„Naposledy?“ čudoval sa kabát.

„Začína sa jeseň, vtáčiky odletajú do teplých krajín,“ zaštobotal škorec.

„Myslím, že po jeseni príde zima,“ mudroval kabát.

„Nepočul som o zime. Nič o nej neviem,“ povedal škorec.

Zatrepotal krídlami a začal si obzerať dlhý zelený hubertus.

„Odlet s nami, lietať je nádherné,“ povedal.

„Ako sa lieta?“ opýtal sa kabát.

„Jednoducho. Stačí zamávať krídlami.“

„Nemám krídla!“ zvolal kabát.

„Máš, pravdaže máš, stačí zamávať,“ povedal škorec.

„To nie sú krídla, ale rukávy,“ ozval sa kabát.

Zamával rukávmi a vyletel nad jabloň. So škorcom lietal až do zotmenia. Keď sa na oblohe ukázal mesiac, zosadol na jabloň a celú noc sa usmieval, pretože kabáty nikdy nespia.

Ráno sa zhromaždili vtáčiky zo všetkých kútov záhrady. Všade bolo plno štebotu. Jeden z bocianov jednostaj pozeral na hodiny.

„Máte cestovnú horúčku?“ spýtal sa škorec.

„Je čas odletieť,“ odpovedal bocian.

Vtáčiky zakrúžili nad záhradami a odleteli na juh. Preleteli nad Hronom, Banskou Štiavnicou a Dunajom a boli v celkom inom kraji. Zem bola rovná ako stôl. A ľudia malí ako ľudkovia. Preleteli kopec a začali klesať.

Odrazu počuli:

„Buona sera! Signore! Signorita! Buona notta!“

„Kde sme to?“ opýtal sa škorec.

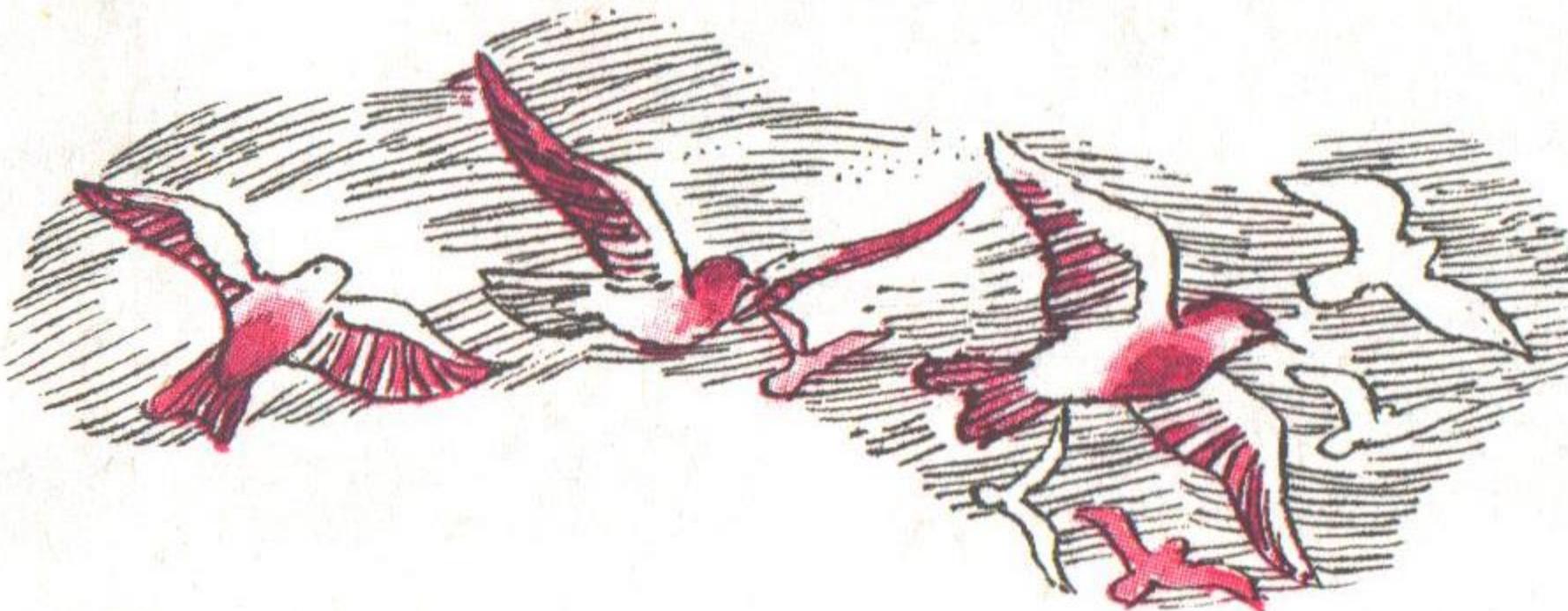
„V TalianSKU,“ odvetil kabát.

Vtáčiky zosadli a celú noc oddychovali. Prisnil sa im nádherný sen. Bol to sen

Kabát profesora Makovičku

JÁN MILČÁK

fesorovi Makovičkovi nezišlo na um, že v reštaurácii Ružové prasiatko zabudol zelený hubertus. Vykráčoval si po chodníku a pomrkával si po dobrom obede.

V ten deň ľudia nenosili kabáty. Zelený hubertus visel na vešiaku celé popoludnie

výbral desaťkorunáčku a obliekol si kabát. Bol presne taký, aký si predstavoval; mäkký a teplý.

Starec bol strážnikom v jabloňových záhradách. Každú noc prebdel medzi stromami. Ráno kabát zavesil na jabloň, zdriemol si a na teplom slniečku prespal celé dopoludnie. Hubertus visel na konári. Chýbal mu profesor Makovička a bolo mu clivo.

Čoskoro ho objavil krátkozraký škorec. Spociatku si mysel, že je to strážnik a ponáhľal sa mu zaspievať. Keď priletel tak blízko, že uvidel kabát, bol veľmi sklamaný.

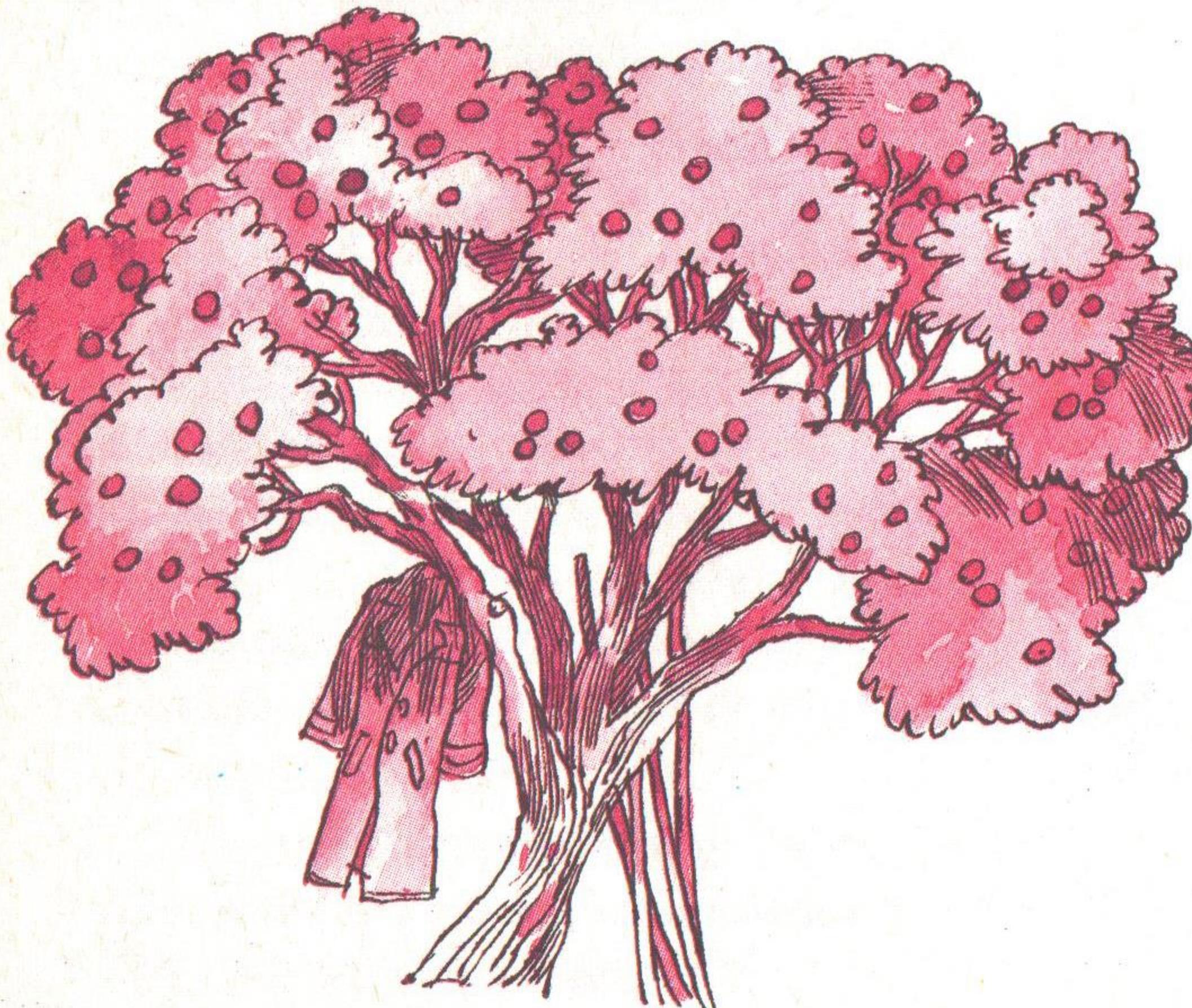
„Aj keď je to strašiak, zaspievam mu,“ zaštobotal.

„Nie som strašiak, ale kabát profesora Makovičku.“

„Nepoznám ho,“ zaštobotal škorec.

„Ani nemôžeš. Chodí kŕmiť ryby,“ povedal kabát.

„Chceš, aby som ti zaspieval?“ opýtal sa vtáčik.

kabát poznal iba z kníh profesora Makovičku.

„Už mám cestovania dosť,“ ozval sa bočian. „Zostanem pri Níle.“

Zamával krídlami a onedlho sa ozýval klepot jeho zobáka z nílskeho močiara.

Vtáčiky pokračovali v ceste. Keď sa zvečerilo, zosadli do trávy a unavené zaspali.

„Vstávajte! Vstávajte!“ vyvolával kabát.

Už v noci zbadal ľudí, ale mysel si, že sú čierni od tmy. A teraz, keď sa rozvidnilo, videl, že sú to naozajstní černosi.

Vtáčiky vzlietli a rozleteli sa do všetkých miest a dedín. Kabát odletel posledný.

„Pozrite, aký divný vták!“ volali deti.

„Nie som vták, ale kabát profesora Makovičku.“

„Vieš spievať? Zaspievaj nám!“ volali deti.

„Kabáty nespievajú,“ povedal hubertus.

Zosadol na krík a černosi si ho neprestajne obzerali. Kabát netrpezivo čakal, ktorý z nich si ho obleče. Ibaže v Afrike je jedno-staj teplo a Afričania nenosia hubertusy.

Celú zimu visel kabát na kríku. Samému sa mu lietať nechcelo. Deti po čase naň zabudli. Iba keď prechádzali okolo, kývali mu na pozdrav.

Priblížila sa jar. V dohovorený deň sa pozlietali vtáčiky, aby sa pobrali na sever. Zelený hubertus sa nemohol dočkať, kedy priletia do mesta, v ktorom býval profesor Makovička. Keď letel nad námestím, zakrúžil a začal klesať. Bol čoraz nižšie a nižšie a čoskoro zosadol v jednej z ulíc.

Profesor Makovička vykračoval po chodníku a pomrnkával si po dobrom obede. Uvidel kabát, ktorý bol presne taký ako jeho zelený hubertus.

„Ako sa sem dostal?“ začudoval sa.

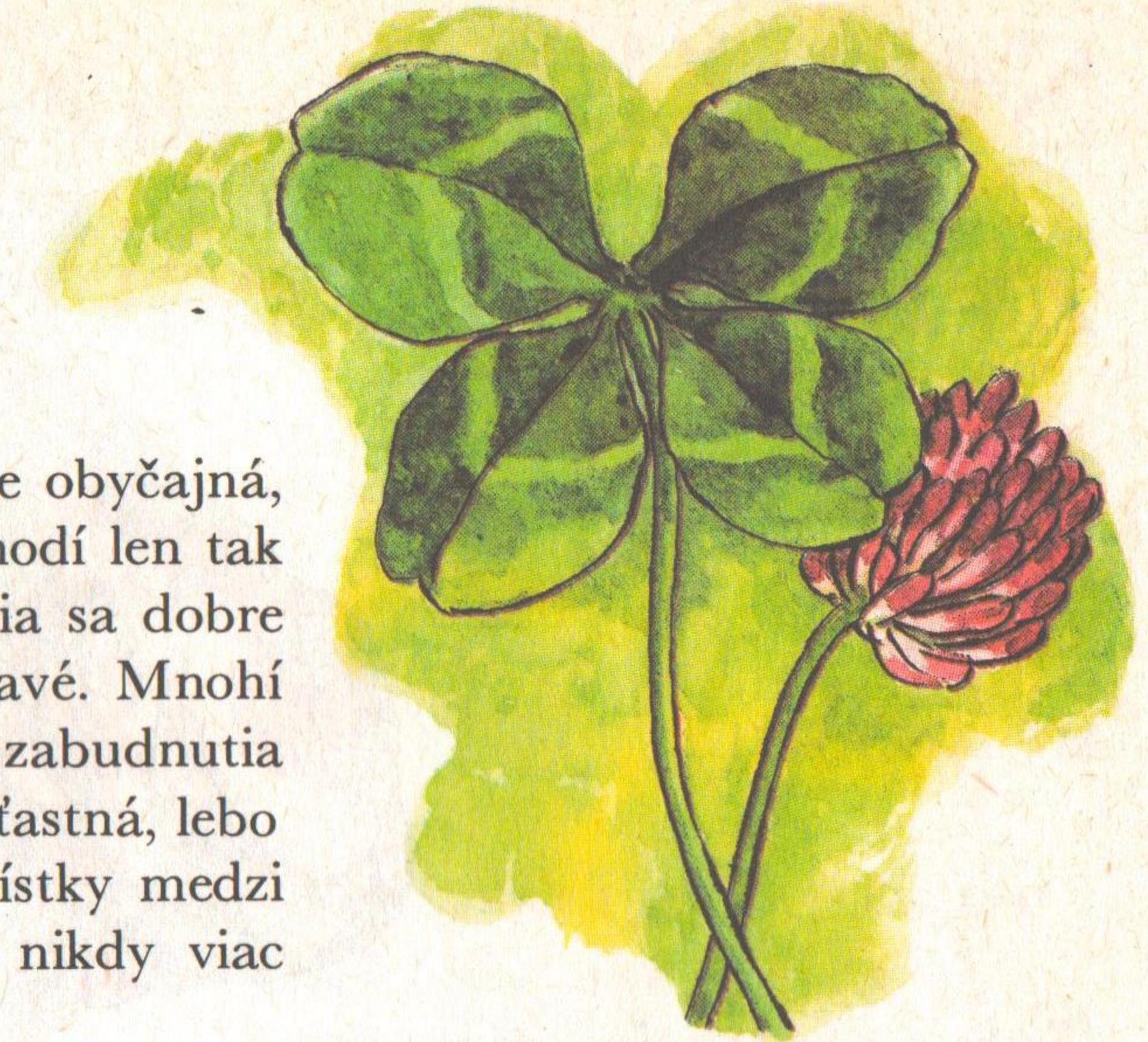
„Priletel z teplých krajín,“ zaštobotal škoréc.

Profesor Makovička sa veľmi potešil. Obliekol si kabát a vložil ruku do vrecka. Bol v ňom žltý banán.

MILAN MATERÁK

ŠTVORLÍSTOK

Štvorlístok je obyčajná ďatelina. Vlastne ani nie obyčajná, lebo ľudia ju trhajú pre šťastie. Lenže šťastie nechodí len tak v kockovanej košeli po ulici. Kým ho nájdu, musia sa dobre rozhliadať. A ani vtedy nie je isté, či stretli to pravé. Mnohí z nich stratia trpežlivosť a ten štvorlístok uložia do zabudnutia a ani nevedia, že taká ďatelinka už nikdy nebude šťastná, lebo ju vytrhli z náručia lúk a vložili jej štyri zelené lístky medzi stovky vyblednutých listov nejakej knihy, ktorú nikdy viac neotvoria.

DUB

Dub sa nazdával, že je kráľom lesa, lebo mal korunu a na všetko sa díval zvysoka. Takže ani nevidel, ako sa jedného dňa doň zaťala sekera. Až keď padal, všimol si, že i ostatné stromy naokolo majú koruny. A to mal ešte šťastie, lebo už nikdy sa nedozvedel, že jeho žalude pozierajú akési divé svine. Ved' si len predstavte! Je hanba čo len pomyslieť na to, ako končia plody jeho kráľovského majestátu. To by sa on, dub, nedozil ani sekery.

KARAFIÁT

Karafiát má kolienka a nohy sa krásne ohýbajú práve v kolenách; z trestu sa kľačí a kolenačky sa odprosuje, lebo ohnuté kolená vždy znamenajú pokoru. Ved' si len všimnite tie rôzne druhy kolien, ktoré sa už nikdy nevystrú; také kolená na rúre od pece alebo na vedení ústredného kúrenia. Lenže to nech vás nemýli, lebo karafiát má aj svoju hrdošť. A hoci ho k nám násilím privliekli križiaci až z ďalekej Ázie, na kolená nikdy nepokľakne.

Svenči gazda zvieracej reči vedomý

MILAN RÚFUS

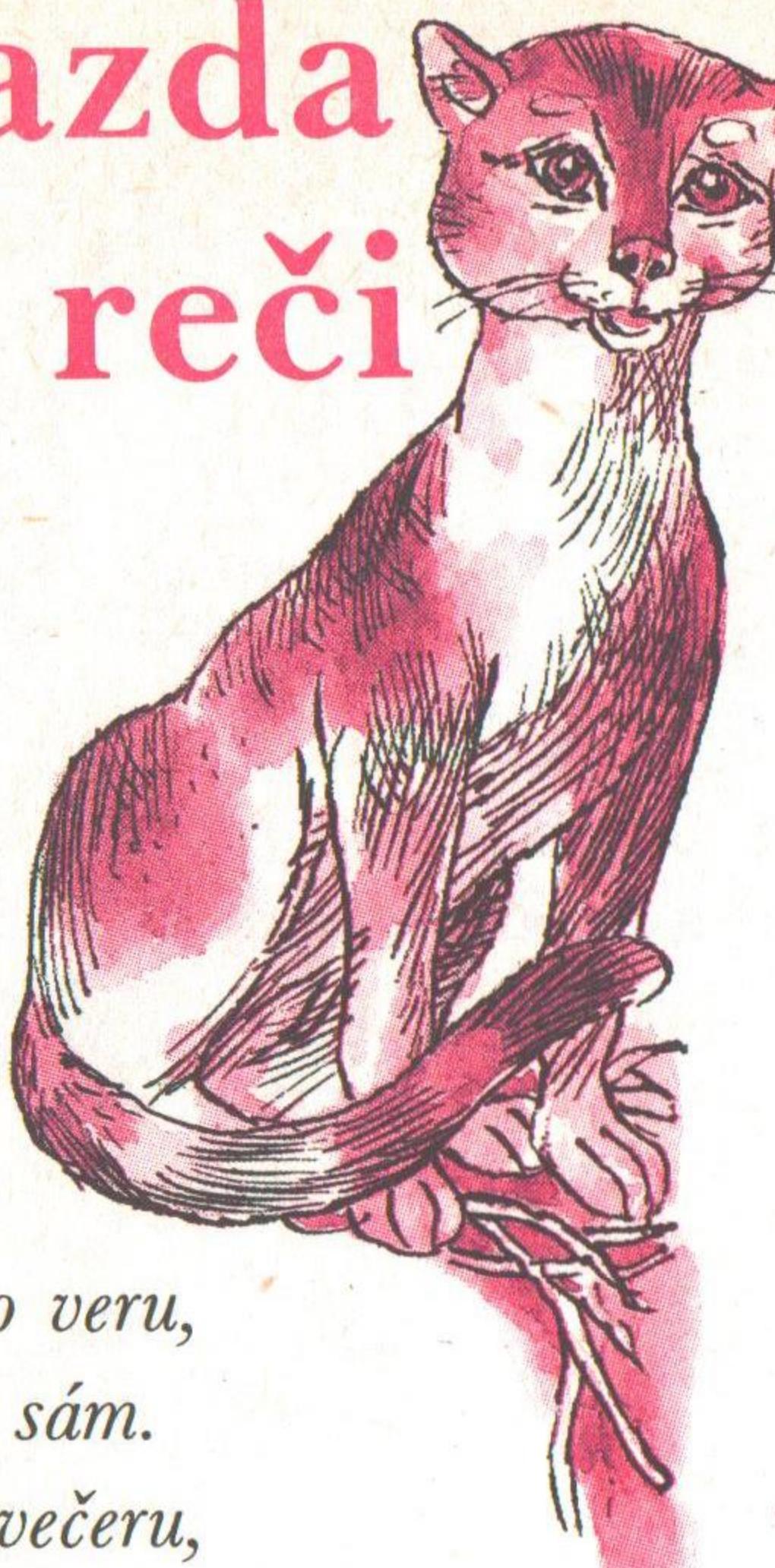
To bolo dávno, veľmi dávno veru,
ked' ešte človek neboli takto sám.
A hviezdicky si zvával na večeru,
aj ako starší brat bol zvieratkám.

Neskôr chcel poznáť všetky cesty bytia
a premôcť prírodu. Aj premohol.
No ostal sám tak ako každý víťaz.
Už okrem seba nemá nikoho.

Však čo je dnes, to teraz zabudneme.
S rozprávkou podme chladné srdce hriat',
kde človek dýchal sviežu trávu zeme,
štvrnochým bratom na dvoch nohách brat.

Žil vtedy gazda Svenči, dobrý človek.
A dvor mal plný ako veľmož hrad
zvieratstva: statku, hydiny či oviec
a všetko to mal z celej duše rád.

Ked' sa mu v zime otelila krava
alebo ovca zľahla v maštali,
do teplej izby mláďatá si brával,
pod jednou strechou spolu spávali.

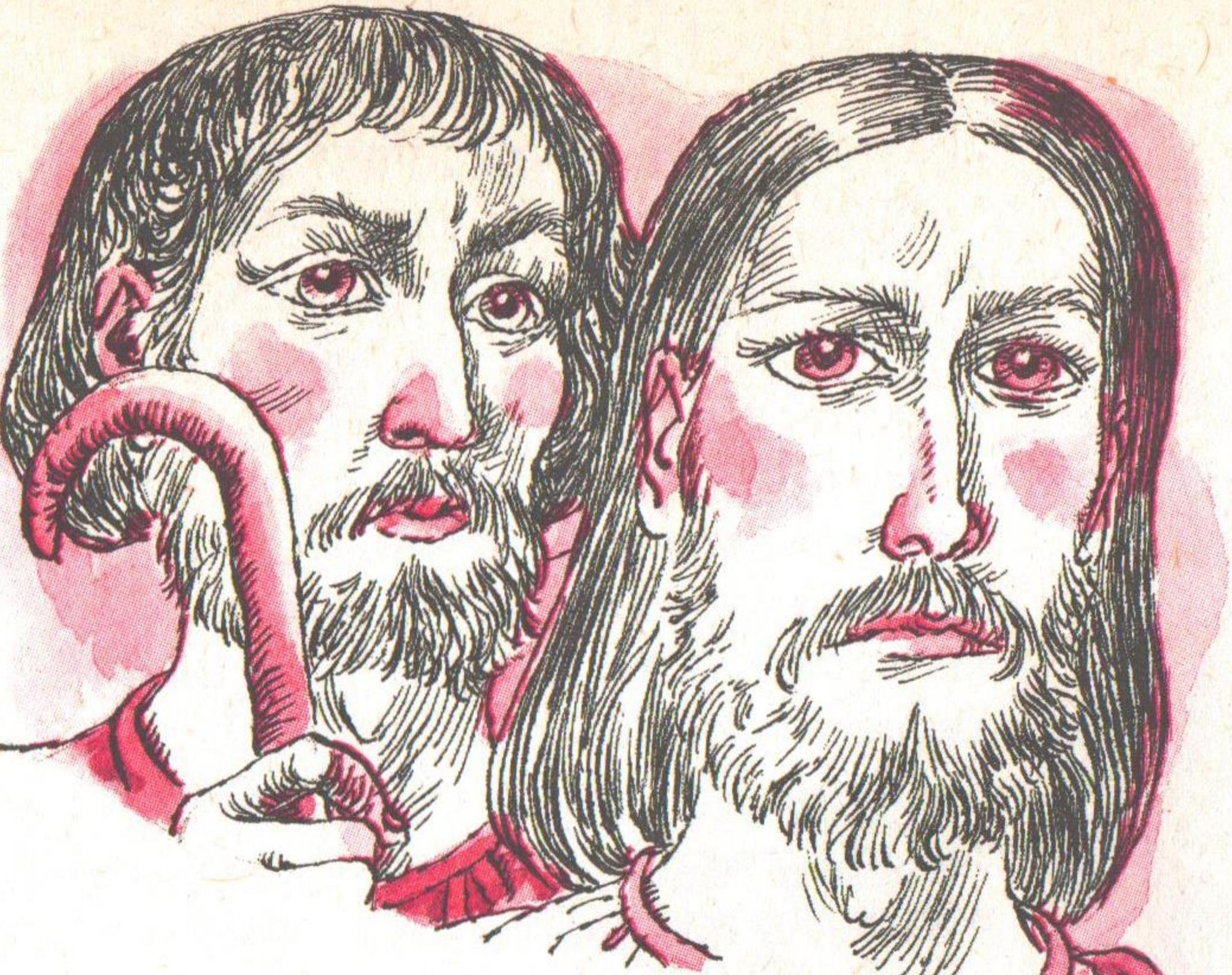
Na pitvore mu pri žltučkých kačkách
kvokala kvočka. V izbe zasa hus,
ked' sa jej k hniezdu priblížila mačka,
sipela do nej: skús to, len to skús!

Žili si spolu dnes tak ako včera
a dlhé roky, možno storočia.
Jedného dňa zastali pri ich dverách
sám Kristus s Petrom, prosiac o nocľah.

Poznal si gazda vzácnych nocľažníkov,
lež dobré nezávisí od mena.
A ked' mu ráno chceli platiť, skríkol:
„Akéže toto, načo odmena!“

Užili ste si na noc mojej strechy,
ako si vták užije oblohy.
No ak už chcete, naučte vy mňa reči,
ktorou hovoria moji štvornohí.

Zijeme spolu, celý deň v jednom dome
a čujeme sa hádam skoro tak
ako tí blázni vtedy v Babylone:
jeden mú, druhý na to kotkodák.

A mňa to mrzí, tak ma to vše mrzí,
ked' počúvam ich hlasy zo dvora.
Čo je to? Smiech? Hnev? Radosť a či slzy?
Ak je to reč, tak o čom hovoria?

Dajte mi vediet', budeme si bližšie.
Ved' sú to pre mňa nielen tăhúni.
Teliatko, l'ad'že, pod prípeckom sa kníše,
za pecou drieme jahňa na huni.

Tu v mojej izbe majú prvé spane,
ako si ty mal svoje v maštali.
Čo ti mám vravieť, pamätaš si, Pane,
na oslíky, ako ťa zohriali?

Mňa tito hrejú celým svojím bytím.
Vyjav mi, prosím Ťa, ich sporú reč.
Nie pre zvedavosť, len preto, čo k nim cítim!“
Usmial sa Kristus, zberajúc sa preč:

„Riekol som — dám ti, čo si zažiadaš.
Dostaneš teda, o čo si nás prosil.
Slnko dá slnko, dážď dá dážď,
ja ti dám slovo a slovo povie, kto si.

Otvoria sa ti jak utajené nebo
tie tváre, nemé iba zdanlivu.
Ty budeš s nimi, ony budú s tebou
spoločne spievať chválu na život.“

Odvtedy gazda, ako rok sa krúti,
od včasnej jari čelom do zimy,
rozumie všetko svojim uliahnutým,
hovorí s nimi ako s rodnými.

Odvtedy Svenči gazda trávu kosí,
osloví psíka, psík mu odpovie.
Ľudia už o ňom hovoria kdesi-čosi,
no on je šťastný, lebo vie, čo vie.

Avšak to bolo dávno, dávno veru,
ked' ešte človek neboli takto sám.
A hviezdicky si zvával na večeru,
aj ako starší brat bol zvieratkám.

NAŠA ČARODEJNÁ ŠKOLA

ŠTEFAN MORAVČÍK

7. Čáry-máry s riekami a potokmi

REČ ako dorozumievací prostriedok medzi ľuďmi zaradila by som, obrazne povedané, na prvé miesto medzi sedem divov sveta. Možnosti, ktoré reč obsiahla a celkovým uplatnením dáva ľudstvu, rovnajú sa najväčším vynálezom... Dejiny hovoreného a písaného slova sú najbohatšími dejinami na zemeguli vôbec. A napokon boli to práve národné jazyky, na ktorých tvorba sa odpradávna bez výnimky zúčastňovalo celé ľudstvo.

MARGITA FIGULI

RIEKA je blízka slovu „reč“, obe žblnkocú, plynú. Všetci Slovania nazývajú veľkú vodu, ktorá prúdi, riekou. Je to veľmi staré slovo. Súvisí s latinským rigara — zavodňovať, zavlažovať pole. Praslovanské slovo RIEKA voľakedy znamenalo vraj vodný tok (náhon) určený na zavlažovanie lúk alebo polí. Skutočné rieky mali pravdepodobne len svoje vlastné mená. Dunaj, Váh, Morava... V prajazyku jednotný názov chýbal. U nás máme aj obce s riečnym menom: Riečka, Riečky, Riečnica, Rieka, ba i Polerieka...

POTOK má meno odvodené od slova „tieci“. Je to tiež veľmi staré, všeslovanské slovo. Máme u nás obce Potoček, Potok, Potoky, Potôčky, Biely i Čierny Potok.

„Potok hrčí, rieka mlčí“ — hovorí sa o človeku, ktorý mnoho vraví, ale málo spraví. Mnoho kriku, málo účinku.

Dobre vieme, kam chodili naši predkovia brať rozum. Pri rieke a pri potoku vždy pulzoval život, voda spájala ľudí so svetom. Prinášala

novoty a odnášala žiale. Tie išli dolu vodou...

DUNAJ, druhá najväčšia rieka Európy, preteká po južnej hranici nášho štátu od Bratislavы k Štúrovu. V starých prameňoch sa uvádzá ako ISTROS (po grécky) a ISTER (po latinsky). Znamená to valiacu sa rieku. Z toho mena vzniklo i staré pomenovanie Bratislavы ISTROPOLIS — čiže „mesto na Dunaji“. V stredovekých listinách sa volá DANUBIUS, ale i Staruduna, čiže Starý Dunaj. Po nemecky sa volá Donau, po maďarsky Duna a to všetko vraj pochádza zo starého základu „danu“ — voda, rieka, prúd. Viac sa mi páči ľudové vysvetlenie — Dunaj ako duniaca, hučiaca rieka...

Dunajom sa nazývala aj každá väčšia voda, povodeň. Hovorí sa: „Tiekol tade celý Dunaj“. Dunaj sa používa aj vo význame potok, bystrina. Na Slovensku je aj obec Dunajov, ale i Dunajská Streda a Dunajský Klátov. Máme aj DUNAJEC. Má meno odvodené od Dunaja a znamená malý, menší Dunaj.

Hovorí sa: „Dunaj prešiel, a v Dunajci sa utopil“.

Máme aj MALÝ DUNAJ. Je to rameno Dunaja, ktoré vytvára Žitný ostrov, úrodnú obilnicu Slovenska.

Dunaj sa volá aj pes, Dunčo. Ľudia dávali psom také mená, lebo verili, že takých psov nemôžu začarovať zlodeji a sú chránení pred besnotou. Išlo tu o zázračnú moc vody.

KTO NEMÁ STAROSTI, NECH SI KÚPI NA VÁHU MLYN.

Táto ľudová múdrost svedčí nielen o nepokojných vlnách rieky, ale aj o tom, že tu kedysi bolo veľa vodných mlynov.

Hovorilo sa aj Váh-vrah. Váh neváhal. Váh sa nehrála...

VÁH je najväčšia čisto slovenská rieka s dvoma pramennými tokmi — Biely a Čierny Váh. Pri Komárne ústi do Dunaja. Podľa čoho má Váh meno? (Voľakedy mu hovorili aj tulák — VAGUS. Vagabund...)

Pri Váhu vedci váhajú. Dnes prevláda názor, že Váh súvisí s váhou, žrdou: na oba konca sa zavesili veci a väzili sa. Druhí vravia, že meno má odvodené zo slovenského základu „wag“ — svetlý, jasný. Čiže je to svetlá, priezračná rieka, či rieka tečúca na juh. Podľa iných Váh súvisí s nemeckým slovom „woge“ — vlna na vode...

Profesor Šimon Ondruš píše: „Ci už budeme náš Váh vysvetľovať ako svetlú, jasnú rieku, alebo ako rieku

prehradenú či ohradenú žrdami, palisádami, v každom prípade je to staré praslovanské meno, siahajúce svojimi koreňmi až do čias indoeurópskych.“

Volám sa Moravčík, pochádzam z Pomoravia, z kraja okolo rieky Moravy. Mal by som teda niečo o nej vedieť. Ešte ako mládenec som napísal o svojom kraji, o bláznivých vlnách:

Kedysi tu bolo more,
teraz tu santi Morava.
Chrostík má zdvihnutý hore,
slniečko sa s ním pohráva.

Morava veru vystrájala, ba i dnes ešte vyskočí z brehov a vyvádzza, jaší sa ako malá. Často zatápala celé dediny, záhrady, polia, lúky... Keď ustúpila do svojho koryta, zostali bujné močiare, milióny žiab, kosatce, záružlie... Na Záhorí záružlie voláme „záhružky“, lebo sú to „zahrúžené“, do vody ponorené kvety. Voľakedy ich bolo, oslepovali ako žlté lampy za bieleho dňa! Dnes? Ani sa nepamätam, kedy som také čosi videl... Poznal som Moravu čistulinkú, so zlatým pieskom. Kúpaval som sa v nej ako chlapec, dalo sa zájsť až do polovice. Bolo tam plytko ako na morskej pláži. Hotový raj na zemi. Nebolo treba trepať sa s kuframi a konzervami do Juhošky...

MORAVA znamená močaristú lúku, mokravu. Voľakedy bolo na jej mieste skutočné more. Morava-šírava...

NA ORAVE DÔBRE! — aspoň tak sa spieva v jednej rezkej pesničke. ORAVA vraj po fínsky znamená veverička, ale podľa toho naša rieka nemá meno. Rieky sa volajú podľa bystrej, priezračnej vody (Bystrica), na dne ktorej môžeme vidieť úlomky skál (Lomnica), podľa zafarbenia (LABOREC je biely ako labuť) alebo aj podľa svojho zvučného toku: Revúca, Rimava, Stonava... Sem patrí aj ORAVA. Starí Slovania poznali slovo „orati“ až vo dvoch významoch: oráť zem, ale aj ričať, revať. Z toho prvého významu máme slovo robota. Oranie, orba bola pre nich tou najdôležitejšou prácou. Na druhý význam slova „orati“ sme už zabudli, lebo sa bil s oračkou na poli, tá bola zo všetkého najpotrebnejšia, dávala ľuďom chlieb. Zostala nám však na oranie-revanie pamiatka v podobe mena rieky. ORAVA znamená teda revúca, hučiaca rieka, riava. Takže keď počujete o Orave, hovorí sa vždy o riave...

Podobných mien riek a potokov je veľa: HUČAVA, ZDYCHAVA, v Čechách zase MUMLAVA...

HRON. Jedni vravia, že to znamená GRANAHVA, ihličnatá, smreková voda, druhí zase...

SLOVO OSOVE

Možno viete, že sova, tento na pohľad nie veľmi zaujímavý vták, ktorý vo dne spí a v noci bdie a ktorého si už antickí Gréci vybrali za symbol múdrosti, je dnes chránený. No i napriek tomu sov neustále ubúda a hrozí im vyhynutie. Jedine my, Klub mladých čitateľov, ktorý si pred takmer tridsiatimi rokmi tiež zvolil sovu za svoj symbol, tieto starosti nemáme. Naša sova, sova klubová, sa každoročne rozmnožuje prinajmenšom o dvanásť sov, ktoré sedia ako emblém na každej klubovej knižke. Našim želaním je, aby sa tieto sovy v čo najväčších kŕdloch rozlietavali medzi vás a prinášali vám zrnká múdrosti, poučenia i zábavy.

Práve v týchto týždňoch máte šancu získať knižky s klubovou sovou aj do svojej knižnice, pretože na všetky školy sa rozletela pestrá a pútavá pripravená prihláška do 28. ročníka KMČ. Nájdete tam výstížné informácie a zaujímavé úryvky, ktoré pomôžu každému vybrať si to, čo ho najväčšmi zaujíma. Páčia sa vám rozprávky? Alebo čitateľ radšej niečo dobrodružné a napínavé? Máme, máme! Ale aby sme vám nepreťahovali iba medové motúzy okolo úst, ponúkame vám aj tu za priečasť zaujímavostí o chystanom ročníku.

Začali sme sovou a chvíľu sa ešte budeme držať tejto „zvieracej“ línie. Poznáte včielku? Smiešna otázka, čo? A poznáte **Včielku Maju?** Tiež smiešna otázka. No asi málokto z vás vie, že svetoznámy televízny seriál o včielke Maji vznikol na základe rovnomennej knižky nemeckého spisovateľa Waldemara Bonselsa a že ju napísal pred viac ako päťdesiatimi rokmi, keď sa nám o televízii ešte ani nesnívalo. Pravdaže, knižka bola iba odrazovým mostíkom pre filmové spra-

covanie. Každému, kto pozrie na nie veľmi objemnú knižku, musí byť jasné, že v nej nemôže byť všetko to, čo nájdeme vo vyše stodielnom seriáli. No nič jej to neuberá na pôvabe, naopak, je zaujímavé spoznať toto literárne „vajíčko“, z ktorého sa vyliahol úspešný seriál. Prečo o tom toľko hovoríme? Nuž jednoducho preto, že knižka vyde v KMČ práve v ponúkanom novom ročníku.

Práve v tomto čísle Slniečka nájdete rozprávku Sliepočka a smaragd. Je to španielska rozprávka a spolu s ďalšími vyše dvadsiatimi rozprávkami tvorí knižku **Oklamaný princ**. Je určená všetkým deťom, ktoré rady čítajú rozprávky, priblíži im ľudovú tvorbu slnečného Španielska, zoznámi ich s novými podobami známych rozprávkových príbehov, vyskytujúcich sa aj u nás, ale i s dosiaľ nepoznanými postavami, zvykmi a dejmi.

Tí z vás — a vieme, že vás je veľa —, ktorí patríte k vytrvalým čitateľom a obdivovateľom troch pátračov a ich priateľa Alfreda Hitchcocka, alebo sa nimi chcete stať, tiež neobídete v novom ročníku KMČ naprázdno. Čaká vás ďalší tajomný príbeh, ďalšia záhada, tentoraz **Záhadu stonajúcej jaskyne**. Prirodzene, že vám nemôžeme prezrádzať, v čom tá záhada tkvie a ako sa ju trom pátračom podarí objasniť, no toľko prezrádiť môžeme, že pri jej čítaní vám určite budú behať po chrbte zimomriavky od napäcia, strachu a tajomnosti.

Záujem o sci-fi knižky, čiže o vedecko-fantastickú literatúru, rastie zo dňa na deň a vyzerá to

tak, že čoskoro ju budú čítať už aj škôlkárom, pretože už dávno to nie je čítanie iba pre dospelých a starších detských čitateľov. Ak aj vy radi čitateľské príbehy, ktoré čím sú neuveriteľnejšie, tým väčšmi vás pritahujú, potom si určite nenechajte ujsť knižku o dvoch vašich rovesníkoch, Bebešovi a Melónikovi, a o ich naozaj neuveriteľných príhodach v rodnom meste i v tajomnej a nebezpečnej krajine, obývanej a ovládajúcej čudnými bytostami podobnými krokodílom. Knižku napísal bieloruský spisovateľ Eduard Skobelev a má dlhý názov **Neobyčajné príhody Bebešku a Melónika**.

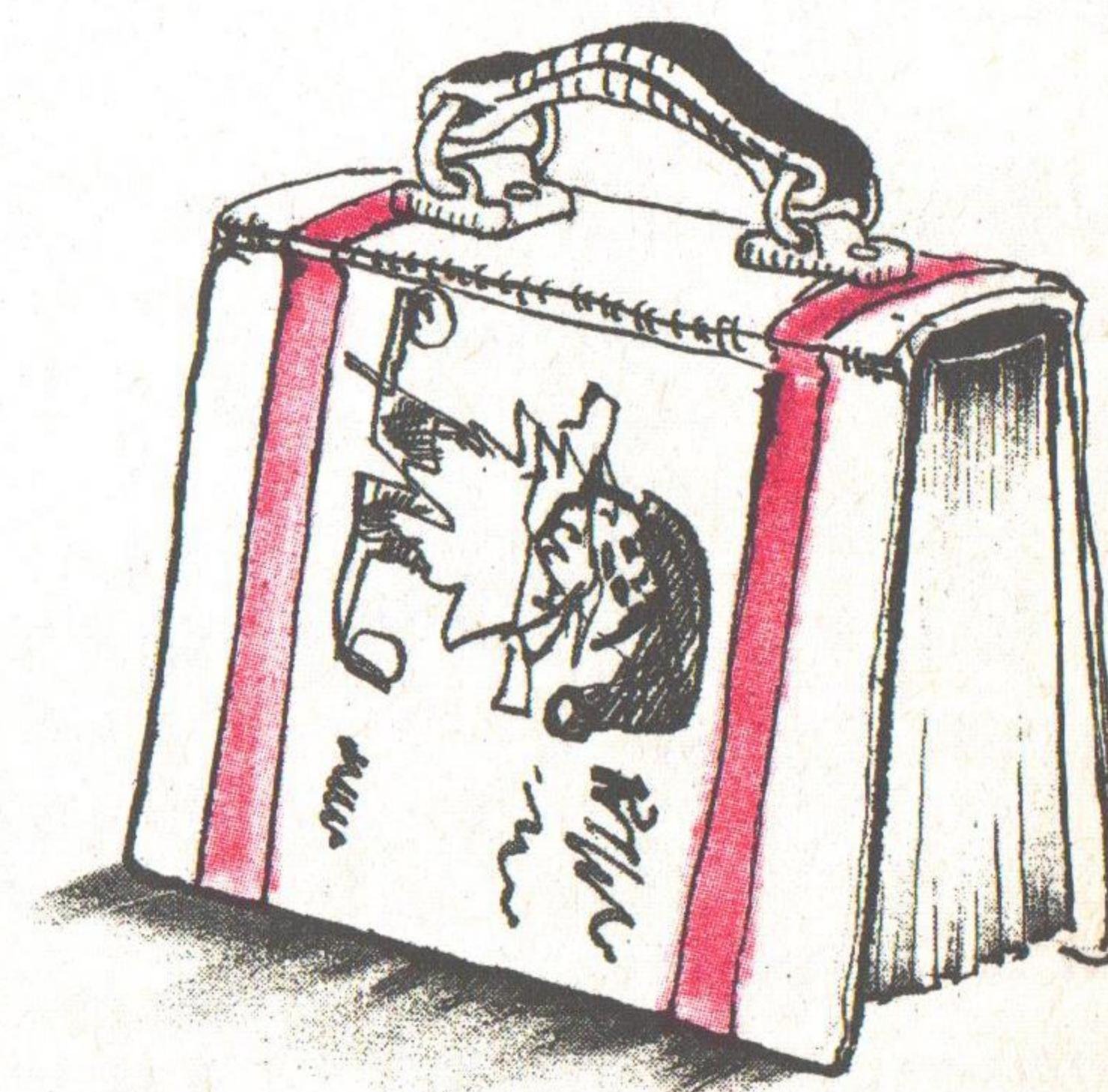
Aj keď možno nepatríte medzi najväsnivejších čitateľov, iste sa vám niekedy stalo, že vo vás vznikla túžba byť taký ako niektorý hrdina prečítanej knižky. Alebo mať čarovnú moc a možnosť stretnúť sa s nejakým takýmto hrdinom. Tretiak Valentín Fink v knihe nemeckej autorky Sybille Durianovej **Deň, keď zmizla škola** má takú čarodejnú moc, a keďže je náruživý čitateľ, aj ju náležite využíva. Určite tušíte, že z toho môžu vzniknúť veselé, komické, ale aj nepríjemné a zložité situácie. Predstavte si napríklad, že jedného odpoludnia, keď matka prišla do Valentínevej izby, našla tam dvoch veľmi čudných návštevníkov, v ktorých podľa jej popisu ľahko spoznávame Toma Sawyera a Hucka Finna.

na. Rozprávanie o takýchto i ďalších Valentínových príhodách sa zapáči najmä tomu, kto má rád vtipné, trošku bláznivé, ale i napínavé čítanie.

Nevšedná knižka k nám prichádza od severných susedov — z Poľska, kde patrí k takzvaným trhákom medzi knižkami pre deti. Jej autorom je spisovateľ Janusz Domagalik (v slovenčine sme vydali v dvoch vydaniach jeho knihu **Koniec prázdnin**), ktorého poznajú deti v niektorých kútoch Slovenska aj osobne; bol hostom na jednom z týždňov detskej knihy. Názov knižky je **Päť prípadov detektíva Konôpku**, no nie je to detektívka v klasickom zmysle slova. Strhujúce príbehy o superdetektívovi Konôpkovi sú priam preplnené humorom, ironickým odstupom, prvkami paródie na detektívky, do dej vstupuje vtipnými vložkami sám autor. Je to ten vzácny druh knižky, na ktorej sa skvele zabáva autor, keď ju píše, prekladateľ, keď ju prekladá, redaktor, keď ju rediguje, a potom každý, nielen detský čitateľ, keď si ju číta. Prezradili sme vám zopár zaujímavostí o niektorých z tých knižiek, na ktorých, až vyjdú, bude sedieť naša (a dúsame, že aj vaša) známa sova klubová. Bude sedieť aj na ďalších knižkách 28. ročníka KMČ a určite ju budú „svrbiet“ krídla, aby sa mohla rozletieť k deťom po Slovensku. Pomôže nám rozmnožovať túto zvláštnu odrodu sovy. Pričiňte sa o to, aby vo vašich knižničiach nevyhynula.

ELENA LINZBOTHOVÁ
Ilustroval PETER CPIN

Džbankári

Štefan Žáry

Kvetkavý džbánok s pyštekom
doň si sa vnáral prštekom
za rosou chladného nápoja,
ked' vaši zašli na polia.

Pohládzal džbánok za džbánom:
„Odkial' si?“ „Z dielne habánov.“
„Ktože ti kvet dal na lícko?“
„Stupavský majster farbičkou.“

A zaspávajúc nevinne
v páskavej mäkkej perine,
počul si z diaľky od lesa
zvuk hrnčiarskeho kolesa.

„Hijó! Cválaj, tátosík!
Nech rýchlo prídem na pomoc princeznej!“ zvolal Matúš Kubov a kolenačky posúval dreveného koníka po lavici pred domom. Ked' prišiel s koníkom až na koniec lavice, postavil sa, vytasil spoza opa-

podobného koníka. Pekne vyrezávaného a ešte krajsie pomaľovaného. Aby bol ako živý. Otec a starší bratia však nikdy nemali čas, aby mu ho vystrúhali. A ked' sa o to pokúšal sám, porezal sa.

„Čo zaň chceš? Dám ti...

BRANISLAV
REZNÍK |

Koník s modrými kopýtkami

ska krátky drevený meč a začal ním šermovať vo vzduchu, akoby mal pred sebou dajakého dvanásthlavého draka.

Tento urputný boj pozoroval spoza plota záhrady malý Ferdiš Kostka, syn stupavského džbankára Jána Kostku. Bol odniest gazdinej z vedľajšieho dvora niekoľko tanierov a veľký džbán. Teraz sa vracal domov, v dlani stískal peniaze a závistlivozozeral na Matúša.

„Hej, Matúš! Koník ti spadol,“ upozornil Ferdiš kamára.

Matúš sa strhol, zasunul si meč naspať za opasok a podišiel k plotu.

„No a čo? Ved' sa nerozbije ako tvoje džbány.“

„Otlcie sa... nebude taký pekný.“

Ferdiš už dávno túžil mať

farebné sklíčka! Pozri, takéto!“ vyhŕklo z Ferdiša.

„Ech,“ pokrútil Matúš hlavou. „To sa mi neoplatí. Táko tátosíka nemá nik v celej Stupave!“

„A za peniaze dás?“ opáčil znova Ferdiš. „Za päť grajciarov?“

Matúš sponzornel, ale po chvíli opäť pokrútil hlavou.

„Za desať!“ zvýšil Ferdiš ponuku. Potom sa však spämätal. Predstavil si, čo by bolo doma, keby nedoniesol peniaze.

„Dobre, za desať,“ pristal Matúš.

„Nie, nemôžem. Otec by ma zmlátil ako hada. To si radšej koníka spravím sám,“ povedal Ferdiš a nenápadne sa pozrel na veľkú, ešte celkom nezahojenú jazvu na prste.

a utiahol sa do kúta. Hodnú chvíľu tam čosi majstroval. Potom sa postavil, zobrajal svoje dielo opatrne do rúk a podišiel k otcovi.

„Dal by si mi to vypáliť?“ nesmelo sa spýtať a natŕčal ruky s celkom vydarenou figúrkou koníka.

Otec chvíľu nechápavo pozeral na synov výtvor, a potom sa usmial.

„Pekný je. Dobre si ho vystihol. Iba zadné nohy mu treba trošku vylepšiť.“

Potom zobrajal trošku hliny a prstami šikovne postískal figúrku. Niekde niečo ubral, inde zasa pridal.

„Keď nie, tak nie!“ odul sa Matúš.

Ferdiš sa so sklonenou hlavou pobral domov. Prázdný kôš na chrbe sa mu zdal ešte ľahší, ako ked' tam mal riad.

Matúšovi je hej, rozmýšľal. Otca má stolára. Ten mu koníka vystrúha raz-dva. Ale môj? Ten mi tak akurát vykrúti z hliny tanier alebo džbán. Ale čo keby som...

Ferdiš zrýchliл krok, a už sa nemračil. Kôš na chrbe akoby sa mu vznášal.

Ked' prišiel domov, pobral sa rovno do dielne za otcom a odovzdal mu peniaze.

„Dobre, Ferdiš. Po obede ešte zabehneš k richtárovi a potom môžeš ísť za kamarátkmi.“

Po návrate od richtára však malý Ferdiš nešiel von. Zostal v dielni. Z veľkého koryta si zobrajal dve hrste mastnej hliny

►
Soška na obrázku,
nazvaná Džbankár,
je dielom národného umelca
Ferdiša Kostku.
Vznikla roku 1926.

„Tak! Teraz ho už iba zapihnuť,“ povedal, keď skončil.

„Vypáliš mi ho?“

„Vypálim. Ale až keď uschnie. Potom ho oglazujeme a pomaľujeme. Nech je to koník, ako má byť!“

Ešte tri dni si musel Ferdiš počkať na koníka. Ked' ho konečne zobrajal do rúk, srdce mu poskočilo od radosti. Koník bol celý biely, s modrými očami a kopýtkami a so zlatou hrivou a chvostom.

Ani nevedel, ako pribehol pred plot Kubovie záhrady. Matúš práve sedel na konári veľkej jablone a papierovým

dalekohľadom pozoroval okolie. Ked' zbadal Ferdiša, ako niečo mocne pritíska na prsia, zoskočil dolu a vyšiel z dvora.

„Co to máš?“

„Koníka.“

„Ukáž!“

Ferdiš rýchlo poodstúpil a odmietavo pokrútil hlavou:

„To určite! Ešte mi ho rozbiejš!“

„Nerozbijem! Dám pozor, neboj sa!“

Ferdiš chvíľu rozmýšľal, no nakoniec Matúšovi koníka podal.

„Pch!“ vyprskol chlapec. „Toto že je kôň?! Ved' má modré kopytá!“ zaškeril sa.

Ferdiš mu rýchlo zobrajal koníka z rúk. Celý nesvoj si prezeral lesklú figúrku. Modré

kopýtko žiarili na jarnom slnku ako nevädze.

Ferdiš ešte chvíľu rozmýšľal a potom povedal: „To preto, lebo môj koník nie je obyčajný. Je rozprávkový. Cvála nielen po zemi, ale aj po oblohe! Preto má modré kopytá.“

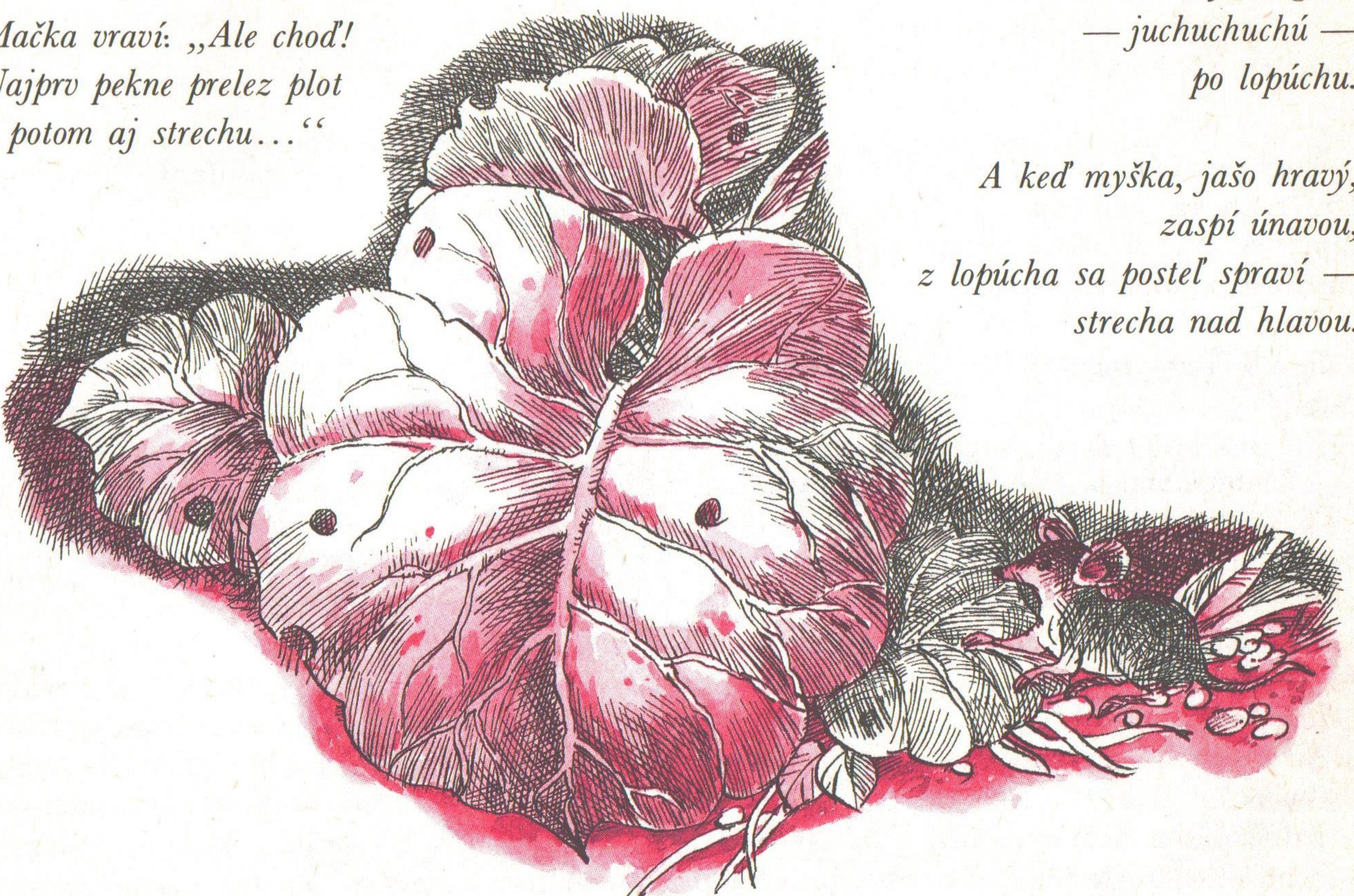
Ferdiš hrdo pozrel na kamaráta, potom sa zvrtol a odchádzal preč.

Matúš za ním vyjavene pozeral, až kým nezmizol za rohom susedného domu. Potom sa zahľadel na modrú oblohu. Preháňali sa po nej malé biele obláčiky. Jeden z nich sa celkom podobal na koníka, ktorého si Ferdiš odniesol v náručí.

Supersúper

Dunčo, to je supersúper našej mačky,
raz jej skočí do kaše,
raz do omáčky.
Superzúri v plnej kráse,
nečudo, že už sú zase prostred naháňačky.
Supersúper superzúri:
„Daj si pozor na pazúry!
Skončíš v mojom mechu,
nezdržíš sa smiechu!“

Mačka vratí: „Ale chod!
Najprv pekne prelez plot
a potom aj strechu...“

Boxer Bimbo

Boxer Bimbo bije svoje deti už od rána bieleho.
Zistil, že sa ponášajú veľmi na neho,
na bitkára slávneho.

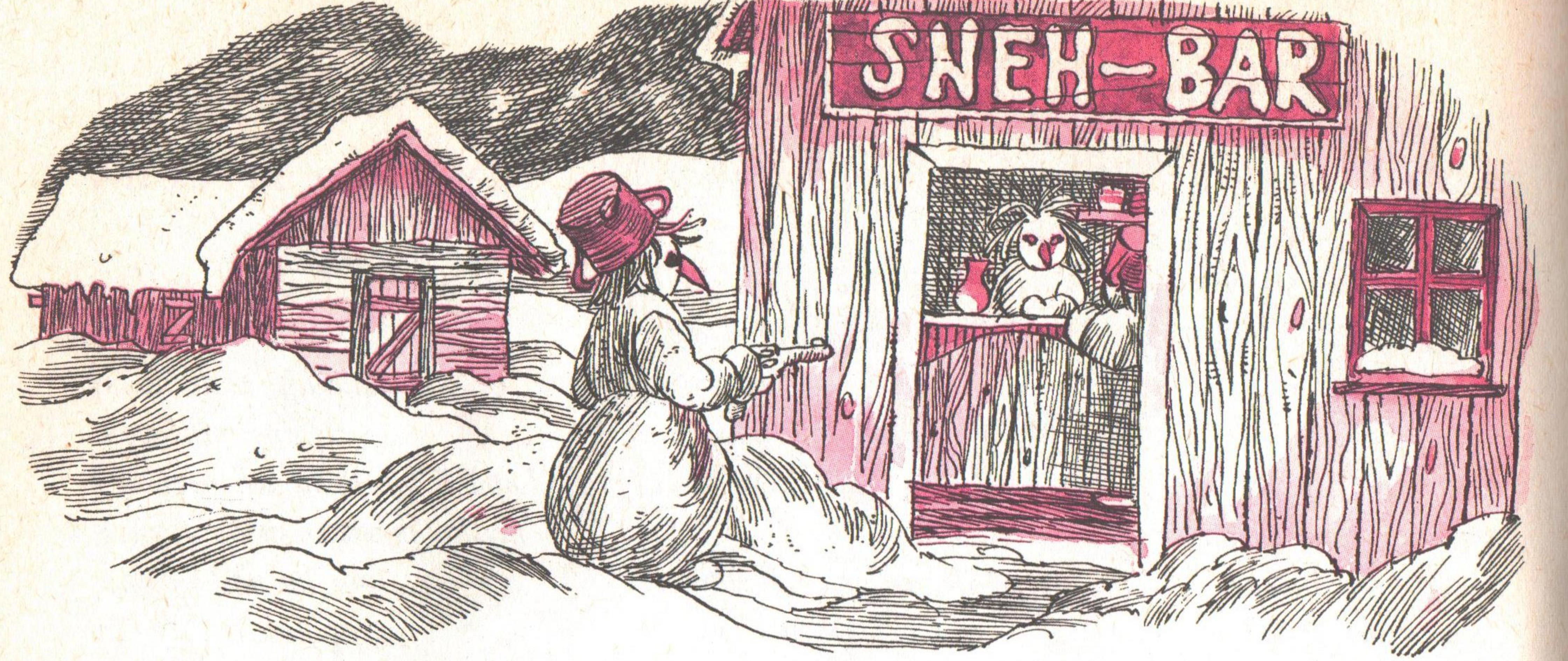
Spýtajte sa nábytkára,
ktorý vedľa býva,
za skriňou sa skrýva...“

Myškina strecha

Prší, prší...
Milí páni
uháňajú zadýchčaní
trním, príhľavou.
Lopúch — pampúch nevidaný
myšku pekne v suchu chráni,
má ho nad hlavou,
spoľahlivú strechu.

Ked' sa slnko vykotúla,
fiha, to je smiechu,
až sa malá myška gúľa
— juchuchuchú —
po lopúchu.

A ked' myška, jašo hravý,
zaspí únavou,
z lopúcha sa postel spraví —
strecha nad hlavou.

JÁN
ULIČIANSKY

Snehuliak Sil Vester

Pred mnohými rokmi zachvátila snehuliakov snehová horúčka. Rozšírilo sa medzi nimi, že na divokom severe pod kopami snehu sú zakopané poklady.

Snehuliaci opúšťali svoje domovy a vydávali sa do neznámej krajiny. Tam si zakladali snehuliacke osady.

Boli to kruté časy. Snehuliaci prestávali byť snehuliakmi a stávali sa snehokopmi. Celé roky prekopávali kopy snehu, hlbili jamy, diery a štôlne. No poklady nenachádzali. V tom čase snehuliaci nedržali v rukách metly, ale pištole! Strielali na seba... a kto sa pohol — pif — paf! Mal v sebe ľadovú guľu.

Pri prestrelkách zbytočne pretieklo mnoho snehuliackej krvi.

Jedného dňa, bolo to na pravé poludnie, sa v snehuliackej osade Sen Severu objavil snehu-

liak Sil Vester. Bol celý zafúľaný. Precioval na vagóne s uhlím.

Načo bolo snehuliakom uhlie? Predsa na gombíky! Pri prestrelkách, bitkách a snežných ruvačkách prišli snehuliaci o uhľové gombíky raz-dva!

Sil Vester mal hrniec celý prederavený ľadovými guľkami.

„Vždy lepšie chodiť s deravým hrncom ako s dierou v bruchu!“ hovorieval si.

Cudzinec sa rozhliadol po osade a zastal pred drevenou búdou, na ktorej bol nápis: SNEH-BAR.

Posunul si hrniec nedbalo do čela a vošiel dnu. Sneh-bar bol plný snehuliakov. Z ich mrazivého dychu sa robili chuchvalce hmly, ktoré sa prevaľovali po miestnosti. Sneh-bar bola vlastne snehuliacka cukráreň, do ktorej snehuliaci chodievali piť snehuliacku limoná-

du — snehovicu. Bola ľadovo studená a snehuliaci ju pili ako dúhy. Jeden pohár za druhým.

Cukráreň patrila Snežnej Lily. Od rána do večera stála za pultom a obsluhovala snehuliakov. Snežná Lily bola krásavica, akej na divokom severe nebolo páru. Bola biela ako sneh, iba oči mala čierne ako uhlíky. Na krku nosila korálky z pravého ľadu. Snežná Lily bola sirota. Na divokom severe nemala nikoho a ľahko sa musela pretíkať životom. Aby prilákala do svojej cukrárni čo najviac snehuliakov, vyhľávala na husliach a spievala:

*Snehovica, snehovica,
farbí snehuliakom líca,
farbí snehuliakom nosy,
proto si ju každý prosí,
kto snehovicu pije,
snehovicovo ži-je!
Pif-paf!*

Lily milovali všetci snehuliaci divokého severu. Ale najviac bol do nej zaľúbený postrach všetkých snehuliakov — Sam Hul. Odkedy prišiel na divoký sever, odvtedy sa neholil

a neumýval. Už len pohľad na neho naháňal strach!

Sam Hul stál opretý o pult, díval sa na Snežnú Lily, pil snehovicu a cmúľal obrovský ľadový cencúl. Snežná Lily však Sama Hula nemohla vystať. Snívala o tom, že raz príde do jej cukrárni snehuliak, ktorý k nej pristane ako uliaty! Keď Sil Vester vošiel do miestnosti, všetko stíchlo. Sam Hul pohotovo siahol po pištoliach, no Sil Vester ho predbehol. „Hore ruky, kamarát, lebo spoznáš, kto je Sil Vester!“

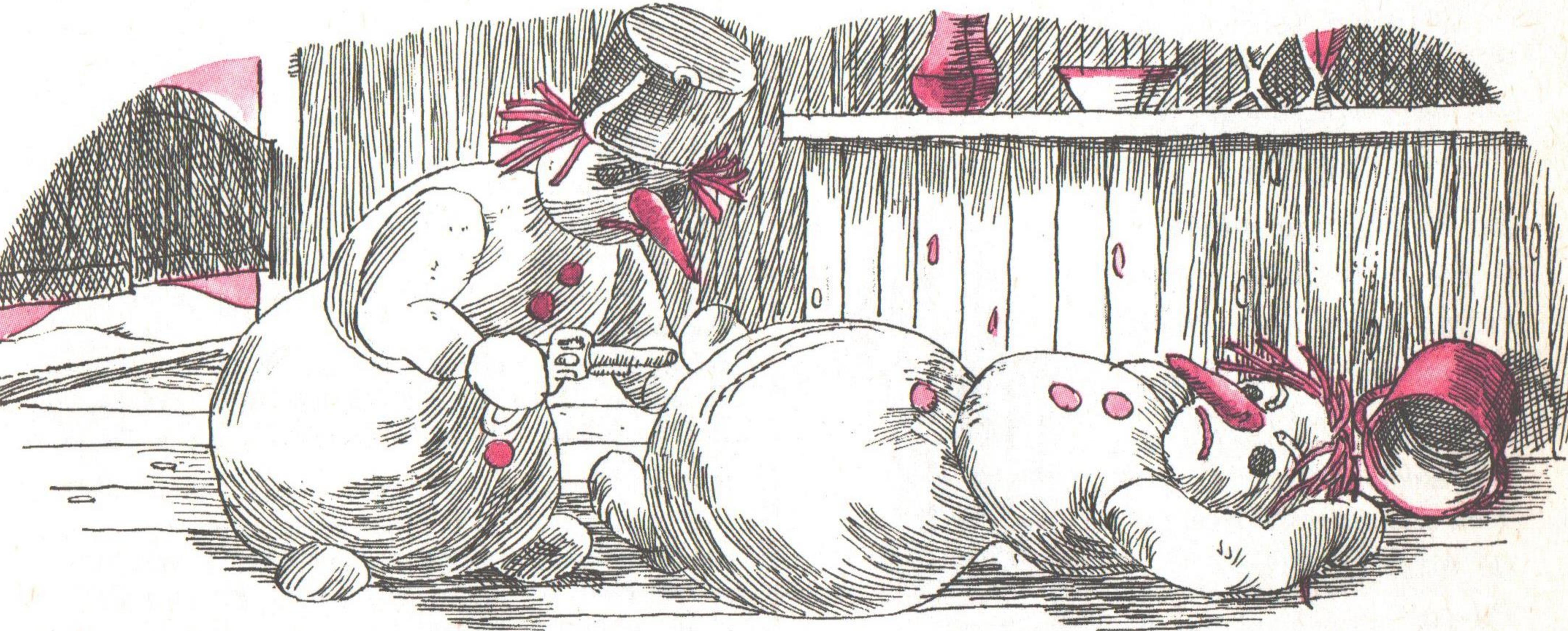
Takto sa všetkým predstavil a kolísavým krokom prešiel k pultu. Lily sa na neho dívala pohľadom plným nehy: „Konečne prišiel silný muž!“ Sil Vester sa oprel o pult a povedal:

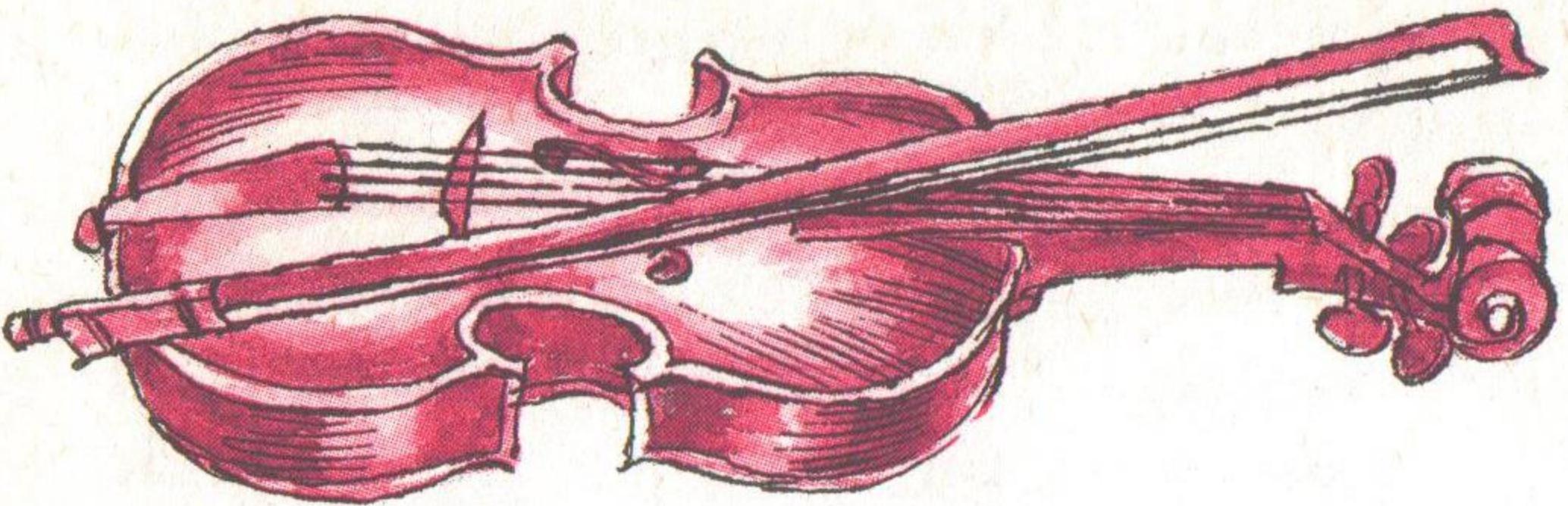
„Prosím si jedno mlieko, snežná kráska!“
Snehuliaci stípli.

„Mlieko? A to je čo za nápoj?“ opýtal sa Sam Hul opovrživo.

„Vy ho tu ešte nepoznáte?“ prekvapil sa Sil a s úsmevom vytiahol bielu fľašku. „Je to nápoj, ktorý dáva snehuliakom silu za troch chapov!“

A ponúkol fľašu Sam Hulovi.
Ten si k nej pričuchol, potom si z nej uhol.
Nato stuhol, vypúlil oči a odpadol.
Nezniesol toľko zdravia v jednom dúšku!

Hadakum kvadakum

Divoký sever bol zbavený svojho postrachu, no nejaký snehuliak zo strachu pred Sil Vesterom vypálil do vzduchu jednu ranu. Sil Vester ho však videl veľmi dobre. Všetko, čo sa za ním dialo, sledoval v ľadových korálkoch Snežnej Lily ako v zrkadle. Zostrelil tomu snehuliakovi hrniec z hlavy, a tým sa v snehovom bare začala riadna metelica. Snehuliaci z neho urobili dreváreň. Porozbíjali Lily všetky ľadové poháre. Odrazu Sil Vester zakričal:

„Dobre, chlapci, koniec zábavy!“

A všetko stíchlo.

Sil Vester podišiel k Lily, chytil ju za ruky a povedal:

„Snežná Lily, nemusím sa pridávať k snehokopom a kopať sneh, pretože svoj poklad som už našiel. Staň sa mojou ženou, odídeme spolu na juh.“

„Nie, Sil!“ povedala Lily. „Ostaneme tu a postavíme si novú cukráreň, chceš?“

Sil pravdaže chcel, a tak si v osade Sen Severu zriadili mliečny bar a predávali v ňom snehuliakom mlieko. Teraz hral na husliach Sil Vester a Lily spievala:

Iba mlieko, iba mlieko
je pre snehuliakov liekom,
každá snehuliacka krava
snehuliacke mlieko dáva.

Ten, kto mlieko vypije,
sto rokov sa do-ži-je...
Ten, kto mlieko vypije,
sto rokov sa dožije!
Pif-paf!

Hádanka č. 1:

a) Medzi slovenskými ľudovými rozprávkami je jedna o mlynárovi, ktorý mal veľa detí. Koľko? Ako sa rozprávka volá? b) Vymenuj aspoň tri starodávne mince, ktorými sa platí v slovenských rozprávkach.

Hádanka č. 2:

V prešmyčke

JURO, ŽART

je skrytý názov rozprávkovej knižky. Koľko je v nej rozprávok?

Hádanka č. 3:

V prvých troch prešmyčkách sa ukrývajú rozprávkové bytosti, v ostatných názvy slovenských známych rozprávok.

KOPOL PAŠU **DITKA BRALA** **VEDRO LIMO**

ZAHRIAKLA OTA **ZA MILÚ RADU ĽAD**

ČARO, NÁDEJ, PALMA

Rozlúštenie z čísla 5:

1. Pätnásťročný kapitán, Posledný Mohykán, Hrdinský zápisník, Ďuro, pozdrav Ďura, Bračekovia mrváčkovia. (Jules Verne, James Cooper, Klára Jarunková, Vincent Šikula, Jozef Pavlovič.) 2. Vodrážka. 3. Dušan Dušek: Pištáčik sa žení; Ján Bodenek: Ivkova biela mať; Daniel Hevier: Krajina Zázračno; Dana Podracká: Svia hora.

Knihy posielame týmto výhercom: Tatiana Trnovská, Kalameny; Ivan Ivančo, Betliar; Eva Smoleková, Bošany; Viktor Kmota, Bratislava; Peter Filipovský, Košice.

Rozlúštenie pošlite na adresu: Redakcia Slniečko, Suvorovova 3, 815 19 Bratislava do 31. marca 1990. Piatich najlepších ľušiteľov odmeníme knihami.

PROTI PRESILE

JOZEF REPKO

SIEDMA ČASŤ

Stalo sa v predchádzajúcej kapitole:

Pri stretnutí so strážnymi dogami Juro s Andreou rozumeli signálom zvieracích mozgov. S objavom sa nezdôverili doktorovi Jansenovi, hoci mu ináč všetko prezradili. Únoscovia sa však o ich rozhovore dozvedeli...

Zbrane bezmocných

Brechot silnie. Juro si nevدوjak spomenie na príbehy, ktoré občas sledoval v quadrovizii, vysielajúcej na dvadsiatom kanáli staré filmy. Neveril, že jestvovali časy, keď človek na človeka poštval zviera. Ako sa presvedča, pretrvali až do druhej polovice 21. storočia.

Nemôže sa spoliehať na vlastné nohy. Dogy sice skáču napohľad nemotorne, o to však rýchlejšie. Jediným útočiskom zostávajú skalné útesy s ostrými hrotmi, vyčnievajúcimi niekoľko metrov nad morskou hladinou. Vzdialenosť, v raňajšom opare sotva na dohľad, no ak k nim dopláva... Pohľad za chrbát nedovolí váhať ani na okamih. Osem psích láb vyhadzuje na pláži hotové fontány piesku. Vrhne sa do vody.

Prenasledovatelia pobehajú po brehu, až napokon, akoby poslúchli rázny príkaz, ponárajú sa do vĺn.

Po prvých tempách sa Juro zbavuje strachu. Silný odliv ho unáša ako korkovú dosku. Ale keď sa prevráti naznak, aby sa uistil o záchrane, telo mu oťažie

otvorí východ z pavilóna napolní splnilo.

Až na pláži, na mieste, kde včera prezradili doktorovi Jansenovi svoje tajomstvo, si uvedomil, že tu Andreu nenájde. Sama by sa do vĺn neodvážila; medúzy ju desia. Dopustil sa neodputiteľnej chyby: mal si vyžiať stretnutie s Jansenom a vykričať mu všetko rozhorenie nad jeho počinánim! Namiesto sľubnej pomoci ich zradil. Možno by sa nevdojal preriekol, prezradil by, čo sa stalo s plavovlasým dievčaťom (naštastie sa mu nezdôverili, že rozumejú myšlienкам iných osôb, ale vždy len vo dvojici).

Lektor biológie sa nemýlil, premýšľal smutne. „Si trkvas, Juro Karabin, trkvas na desiatu. Čoby na desiatu! Na milióntu!

Vráť sa a začni konať, ako sa patrí na budúceho muža!

Vtedy z palmového hája vydobili Koro a Ada. Cesta naspäť prestala jestvovať.

Mal by zmeniť polohu a plávať k útesom čo najrýchlejšie, ale nevládze odtrhnúť zrak od pre-

nasledovateľov. Možno by ich mohol zmiasť ponorením sa? Iné napokon neostáva. Nenechá sa predsa rozhrýzť alebo privliecť na breh v zuboch ako bezbranné mača!

Ponorí sa, keď mu ňufák prvého psa osúkne tvár horúcim, zapáchajúcim dychom. Zúročí súťaže na kúpalisku bratislavskej školy, kto vydrží pod vodou najdlhšie! Prstami sa dotkne hebkej slizskej hmoty. Strhne sa ako po elektrickom údere. Že by šelmu až natol'ko vycvičili, aby lovila aj pod hladinou? Prinúti sa otvoriť oči; štípu od slanej vody, no zostávajú otvorené úžasom.

Vedľa, vzdialený na dotyk, pláva mohutný delfín a upiera na neho iskrivý pohľad. Povzbudzujúci, bezmala šibalský. Napriek šumeniu v ušiach chlapec počuje zretelné cvakanie a niečo, čo mu pripomína nebožiec, za-vítavajúci sa do dreva.

Každý — aj taký suchozemský tvor, akým je bratislavský piatak — vie o „reči“ týchto cicavcov (špeciálne prístroje ju už môžu rozšifrovať). Pochopí, že sa mu prihovára. Mieru-milovným správaním vyvoláva nádej na záchrannu.

„Keby som tak vedel, čo chceš?“ premýšla bezradne. „S Andreou by sme si už boli načistom... No, nech je, ako chce, azda ma len nedáš.“

Zásobu vzduchu v plúcach vyčerpal na posledný výdych. Musí sa vynoriť. Porozumel delfín ešte prosebnému gestu?

Škvŕnité hlavy prenasledovateľov nie sú, našťastie, celkom nablízku, aj vzdialenosť k útesom sa zmenšila na polovicu. Jurovi pribúdajú nové sily, mláti ramenami, usiluje sa nimi priblížiť k rýchlosťi ramienok spusteného ventilátora. A — po chvíli prestáva. Vytiera si vodu z očí.

Pred rozfúcanými ňufákmi sa vynorí hlava delfína. Dlhým pyskom vycvakáva ostré signály zreteľného varovania i hrozby. „Rozhovor“ netrvá dlho. Dogy pochopia, kto je pánom v týchto vodách. Poslušne sa obracajú k brehu.

Delfín širokým oblúkom obopláva tažko oddychujúceho chlapca. Vztyčí sa pred ním ako svieca. V očiach sa mu trblietajú lúče tropického slnka a otázka:

„Vykonal som to správne?“

„Fantasticky, kamarát!“ rozmieje sa Juro. „To mala vidieť Andrea!“

Rozkaše sa, lebo nezbedná vlnka mu špľachla do úst slané varovanie. Ešte si nevyhral.

Po všetkom, čo si mohla Andrea všimnúť až do tejto chvíle, by jej príhoda pri ostrovčeku Cezum pripadala celkom všedná a obyčajná.

Prebudila sa za tmy s pocitom, že sa vzniesla nad oblaky a práve z nich nezadržateľne padá. Odvážila sa nadvihnuť viečka. Iba s námahou zadržala výkrik. Vonkajšie steny „väzen-ského“ pavilónu sa ligotali v me-sačnom svite a zrkadlili vznášadlo, mäkkoo dosadajúce na trávnik. Pavilónový robot, ktorý ju niesol na „rukách“, ju uložil do kabíny. Opäť ju obklopila tma. Musela sa niekoľko ráz poštípať na líce, aby ju nepremohol spánok. Teraz nadovšetko potrebuje otvorené oči! Otvorené — a pozorné.

Vznášadlo sa nečujne blížilo k úsvitu. Onedlho rozoznala za oblôčikmi vežiaky predmestí, mrakodrapy, ktoré vyčnievali z hmlí sivého rána, prvými slnečnými lúčmi zaliate veľkomesto. Stroj sa zrazu prudko vzniesol, aby po niekoľkých sekundách klesol do stredu parku

s roztrúsenými jazierkami a vilami na ich brehoch.

Po pristatí očakávala ďalšieho robota-nosiča, preto už vopred zažmúrila oči. No z kabíny vyšiel spokojne si pohvizdujúci muž, vzal ju do náručia a odnášal dlhou chodbou.

Zasa sa prinúti otvoriť oči — a zasa sa musí namáhať, aby nevykrikla. Vedľa ju nesie starý známy únosca zo štadióna! Nezmenil sa, iba namiesto striebristej kombinézy má na sebe pruhované námornícke tričko. Pravda, nespráva sa drsné ako vtedy, správa sa dokonca ohľaduplne: položí ju na pohovku, akú dosiaľ videla len v múzeách. Potom zaznejú približujúce sa kroky, zopár viet v neznámej reči a tváre dievčaťa sa dotknú jemné, mentolom voňajúce prsty.

„Hore sa, maličká! Prebud

sa!“ privráva sa príjemne modulovaný hlas.

Mlčky prikývne.
„Teraz rozprávaj!“

„Vedľ môžem,“ hodí plecom piatačka. „Lenže o čom?“

„O všetkom a od začiatku. Čo ste robili v Neurofyziologickom stredisku, ako ste sa z neho dostali, kde ste sa ocitli, čo ste tam prežili.“

Andrea horúčkovite uvažuje. Chcú záchrancovia poznáť pravdu? Môže im ju prezradíť? Alebo zostáva len klamať; využiť klamstvo ako jedinú zbraň bezmocných?

„V akom ústave? O čom to vravíte?“ tvári sa Andrea rozpačite.

„V mestečku na úpäti Malých Karpát,“ pripomína muž s modulovaným hlasom. „Strávila si v ňom niekoľko dní s Jurom Karabinom.“

„S Karabinom?“ Andrea usi-

lovne húžve čelo. „Toho som nevidela najmenej týždeň.“

„Včera ste spolu plávali v mori.“

„Sníva sa vám? Kde by sa v Bratislave vzalo more?“

„Večerali ste...“

„Jasné, s mamou a ockom,“ skočí mu do reči Andrea.

Muži sa zarazene pozrú na seba. Andrea v duchu až výska od radosti: Klamať, klamať, na nič sa nepamätať!

„Ty teda naozaj nevieš, čo je s ním?“ ozve sa druhý, nižší a ramenatý. Jeho hlas je zretelne naštrbený úzkostou.

„S Karabinom? Prečo práve s ním? Nekamarátime sa...“

„Naleteli!“ rozospieva sa jej až v najhlbšom kútiku mozgu. Odstúpili zopár krokov, začínajú sa tlmené zhovárať po latin-sky. Keby tak tušili, že práve v tomto jazyku, ktorý sa učia v škole popri piatich ďalších (a ešte v minulom storočí nesprávne pokladaným za „mŕtvy“) žiačka Gajdošová obzvlášť vyniká, zbiera samé výborné!

„Pravdepodobne ste použili prveľmi silný omamný prostriedok,“ mieni ten s modulovaným hlasom.

„Pripúšťam,“ mračí sa jeho spoločník. „Ale vlastnosťami UCR-1 to dievča nevyniká. Neviem si predstaviť, že by reagovala tak pokojne, keby poznala naše myšlienky, čo všetko hrozí tomu chlapcovi.“

„Presvedčíme sa.“

Štíhly muž sa obráti k stene. V okamihu sa na nej rozsvieti veľká obrazovka. Andrea na nej vidí Jura, utekajúceho po mor-skom brehu pred dvoma dogami. Ich brechot ju rozochveje hrôzou.

(Pokračovanie)

Ilustruje JÁN DRESSLER

Marcová kytică

Rozhovor so spisovateľom Antonom Marcom

Deti si istotne pamäťajú tvoje tatranské povesti, ktoré sme publikovali v Slniečku. Knižne vyjdú pod názvom Zlato pod Kriváňom. Kedže všetci hovoria o tom, ako sa im Tatry páčia, teda sa opýtam, čo sa ti na nich nepáči.

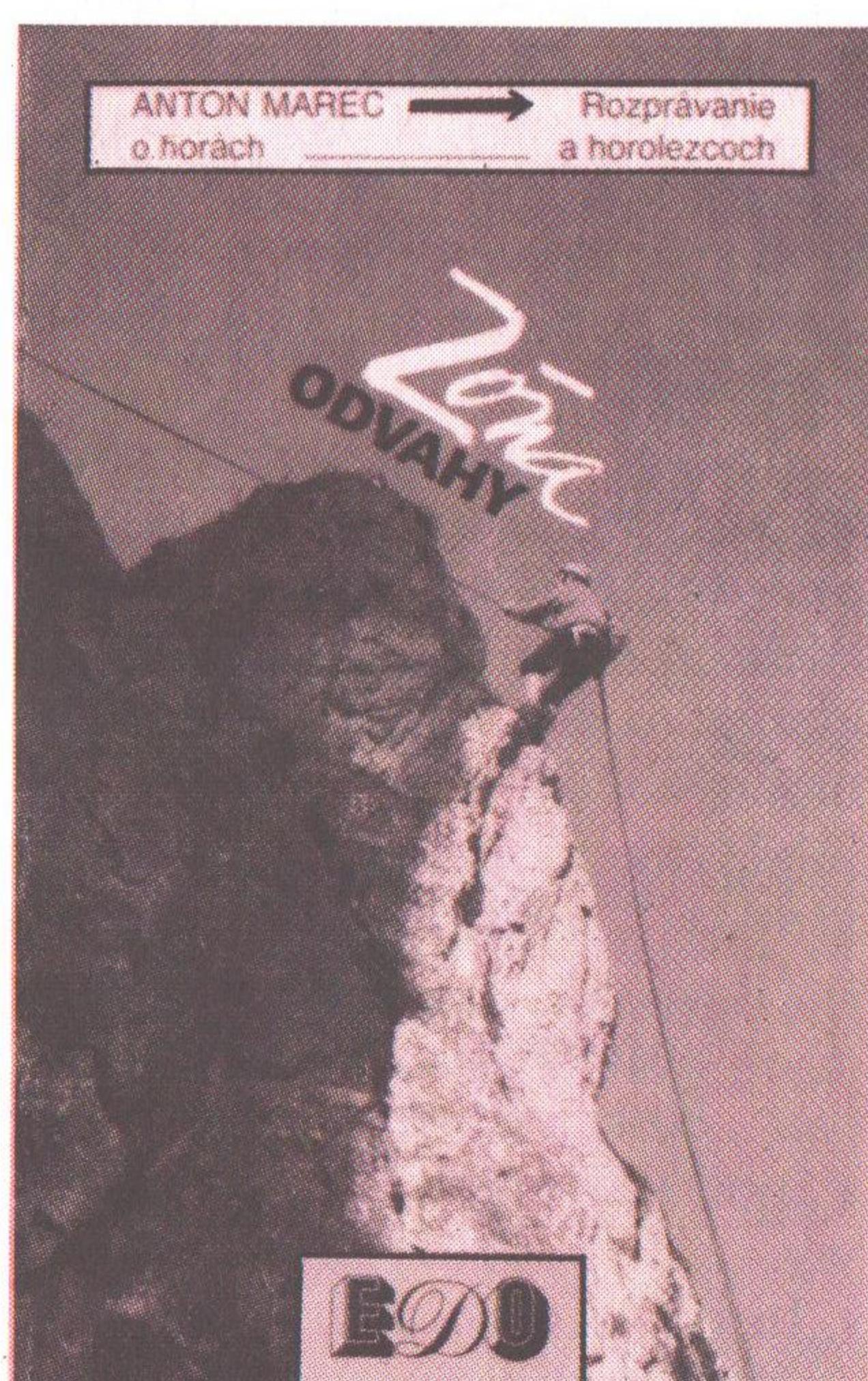
Tatry sa mi páčia, keď som v ich dolinách či na ich šítoch sám alebo s blízkym človekom. Menej sa mi páčia, keď zídem do osád na ich úpätí. Zakaždým si uvedomím, že už aj Tatry začínajú slúžiť tomu, čomu podriaďujeme svoj život — prospechárstvu. Obchodu. Usilujeme sa predať, čo nemožno ničím zaplatiť. Aj tak sa nám to príliš nedarí. Ak sa včas nespamäťame, môžeme zbankrotovať. Zo symbolu národnej hrdosti a ozdravujúceho žriedla sa stane schátraná kulisa.

Tvoja prvá knižka pre dospelých čitateľov sa volá Na hrebeni výchrica. Po nej nasledovali poviedky Stopy túlavej zveri. Rád sa túlaš?

Rád bývam sám. Aj v horách. Čoraz menej mi záleží na cieli mojich túr alebo horolezeckom výkone, takže moje výstupy naozaj možno nazvať

potulkami. A na nich sa streávam s kadekým. Napríklad s medveďom. V Javorovej doline či pri Studenovodských vodopádoch... Jedného macaka som poznal naozaj dôverne, chodil po dve letá k chate na Solisku, kde som pracoval. Z troch-štyroch metrov som pozoroval, ako hľadá v kontajneroch zvyšky potravy. Mnohým to možno pripadá zábavné alebo smiešne, mne však z toho behá mráz po chrbte. Ako len zdegeneroval kráľ našich veľhôr, a zasa len našou zásluhou.

Po knižkách Za vrcholom vrchol a Kroky proti vetru ti v Mladých letech roku 1989 vyšla knižka

o horolezcoch a horolezectve pod názvom Zóna odvahy. Bál si sa niekedy?

Priznám sa, že áno. Niekoľkokrát som sa naozaj bál. Strach však nie je tým najlepším radcom v horách. Dávam prednosť zdravému rešpektu. Rozumnému zváženiu šancí, ktoré v horách máme, správnemu zhodnoteniu vlastných síl na jednej strane a majestátu hôr na strane druhej. Prostému zmieraniu sa so skutočnosťou, že jediný, kto môže byť v tomto zápase porazený, je človek.

Máš pekné priezvisko, ktoré sa zhoduje s názvom mesiaca, v ktorom sa muži, mládenci a chlapci náhlia s kyticou zavinovať veľkým aj malým ženám. Spomínaš si na dajakú spolužiačku zo školskej lavice, ktorej by si po rokoch zaniešol kyticu?

Opäť sa musím k niečomu priznať. Môj vzťah k malým i veľkým ženám neboli vždy taký, ako sa patrí. Sám neviem, prečo mi najmä v detstve vždy všetko vypálilo inak, ako som to pôvodne myšiel... Veru, mnohé spolužiačky si na mňa istotne nespomínajú v najlepšom. Využívam túto príležitosť a za všetko nepríjemné sa im hlboko ospravedlňujem. Kytičku im, žiaľ, priniesť nemôžem. Neviem, kde teraz žijú, a mnohé by som celkom iste už ani ne-spoznať.

Pripravila
NATAŠA PAVULAKOVÁ

Zápisník Slniečka

Marec je Mesiacom knihy. Znamená to, že knihy majú veľký sviatok. A keď majú sviatok, čaká ich veľa pekných slávností. Jednou z nich je Knižná žatva — veľká výstava v Dome umenia v Bratislave, na ktorej sa predstavia knižky zo všetkých vydavateľstiev na Slovensku. Mladé letá — vydavateľstvo kníh pre mládež pripravuje pri tejto príležitosti ďalšiu milú slávnosť. Je ňou Vydavateľský deň, venovaný knižke Rozprávková torta, ktorá vyšla k 40. výročiu vzniku vydavateľstva. Súčasťou tejto slávnosti bude beseda detí s autormi knižky, medzi ktorími nebude chýbať Daniel Hevier, Ján Uličiansky alebo ich ilustrátor Peter Klúčik.

K sviatku kníh a ich čitatelov patrí už tradične Týždeň detskej kníhy, ktorý sa tento rok uskutoční v Košiciach. Pripravuje ho vydavateľstvo Mladé letá v spolupráci s Kruhom priateľov detskej kníhy. A čo v ňom nájdú košické deti? Zaujímavé besedy so spisovateľmi, ilustrátormi, redaktormi, pekné výstavy a iné sviatočné prekvapenia.

Kto z vás by nepoznal francúzskeho spisovateľa Julesa Verna! Za 77 rokov svojho života napísal 65 vedecko-fantastických románov. 45 z nich vyšlo aj u nás — vo vydavateľstve Mladé letá v známej edícii Knihy J. Verna. Z nich vám pripo-

menieme aspoň Dvadsaťtisíc mil pod morom, Tajomný ostrov, Pätnásťročného kapitána, Päť týždňov v balóne, Deti kapitána Granta, Dva roky prázdnin... Na verneovkách nie sú zaujímavé len fantastické technické vynálezy a neobyčajné dobrodružstvá, ale predovšetkým ich hrdinovia, ich ušľachtilý boj za dobro a spravodlivosť. Prečo vám to všetko pripomíname? V marci uplynulo 85 rokov od spisovateľovej smrti.

Pýtate sa, deti, čo znamenajú tieto záhadné písmená s malým chrobáčikom na konci? Je to názov amerického časopisu Svrček, ktorý vychádza v štáte Illinois. Je to literárny časopis pre deti, ktorý im pravidelne predstavuje najlepšie diela americkej a svetovej detskej literatúry. A prečo vám ho tu spomíname? Jeho redakcia je jedným z hlavných organizátorov svetovej výstavy detských časopisov, ku ktorej prispelo svojou troškou i naše Slniečko. Americký „Svrček“ nám poslal podávanie a pre zaujímavosť i najnovšie číslo z posledného ročníka.

Cricket

Upozorňujeme detských návštěvníkov Bratislavu, že Bibiana — kultúrno-spoločenské stredisko pre deti a mládež pripravila pre svojich priaznivcov výstavu Božena Němcová detom. Výstava potrvá od 1. marca do 25. apríla. Srdečne vás na ňu pozývame.

Prečítas na dúšok

„... Do takej naozajstnej torty sa dá všetko najlepšie...“ povedali si psíček a mačička a mali recept na slávnu tortu v rozprávke Josefa Čapka. Ešte lepšia však môže byť Rozprávková torta vymyslená zo želaní detí — stačí vysloví čarovné rozprávkové slovko Ententý... Ententý je aj názov večerničkovej rozhlasovej relácie, pre ktorú slovenskí spisovatelia chystali rozprávky o tom, o čo si deti napísali. A zrazu tu boli rozprávky ako nikdy: večer sa skryli detom v teplom ušku a do rána sa z nich v hlavičke vyklúvali sny. Škoda by bolo také rozprávky zabudnúť. Spisovateľ Daniel Hevier si tie rozprávky od rozhlasovej redaktorky Beáty Panákovej vypýtal, poprebral a poskladal do knižky. A nie hocjak: pre každého šestročného čitateľa vybral po šest rozprávok od šiestich autorov. Ako bombóniky sú v nej rozprávky Vladu Bednára, Daniela Heviera, Tomáša Janovica, Jána Milčáka, Štefana Moravčíka a Jána Uličianskeho. Rozprávkovým hrdinom je machuľa i magnetofón, vajce-prekvapko, školská aktovka i hračky a ich deti. Navyše je to, čo v mälokturej knižke — Rozprávka o rozprávkároch.

Rozprávková torta z Mladých liet je i krásna (vymaľoval ju Peter Klučík), vedľa je slávnoch, nachystaná k 40. výročiu vzniku vydavateľstva.

MAGDA BALOGHOVÁ

služba, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS Ústredná expedícia dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 4 Kčs, ročné predplatné 40 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

V DOBŠINKEJ ĽADOVEJ JASKÝNI NAJPYŠNEJŠIA BOLA V DOBE ĽADOVEJ BÝVALA KRÁSNA SNEHOMILA. NAJRADŠEJ SPALA ZDRAVÝM ZIMNÝM SPÁNKOM POD SNEHOVOU PERINOU.

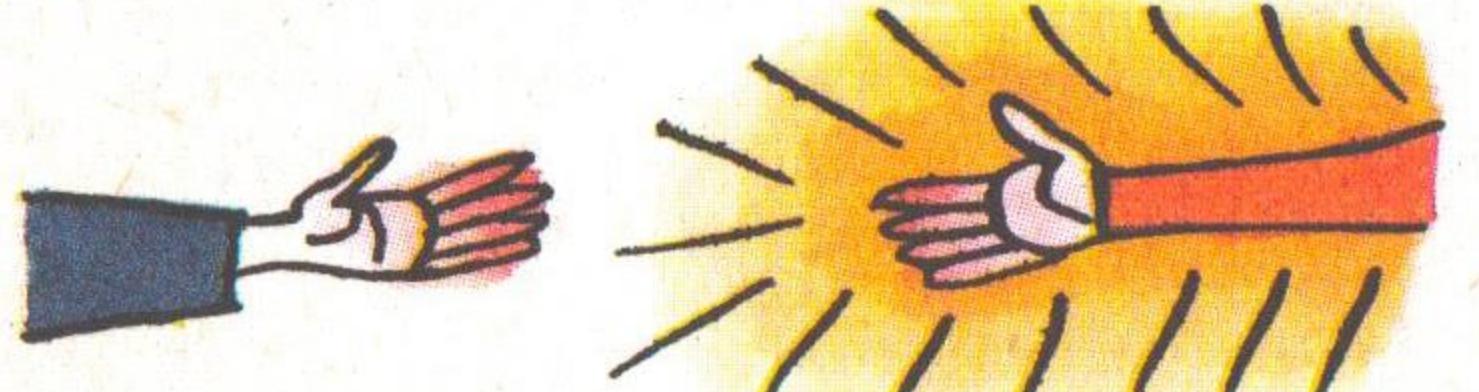

NA SVOJE BRČKAVÉ VLASY. SAMA PANI MELUZÍNA V SNEHOVOM ateliéri krásy JEJ ICH PONAKRÚCALA. V JAGAVÝCH A KRIŠŤÁĽOVOCÍSTÍCH ZÁVEJOCH NAJSEVERNEJŠIEHO GRÓNSKA.

BOLA BY PRESPALA CELÚ JAR. SLNIEČKO PREMENILO LÚC NA ČERVENÚ RUŽU A JEJ VÔNA JU PREBUDILA....

STÚPALA VYŠŠIE A VYŠŠIE, ABY SA MOHLA DOTKNÚŤ JEHO HURČEJ RUKY. SLNIEČKO SA ROZBEHLO PO OBZORE K NEJ. BOLO OHNIVEJŠIE AKO INOKDY.

... PRI PRVOM OBJATÍ SA SNEHOMILA ROZTOPILA A TRBLIE- TAVÉ KVAPKY PADALI NA ZEM DO ŠIROKEHO OKOLIA...

Z KAŽDEJ KVAPKY VYRÁSTLA ZO SNEHU BIELOSKVÚCA SNEŽIENKA....

KONIEC.